N-rul 10. 15 Februarie. Anul V.

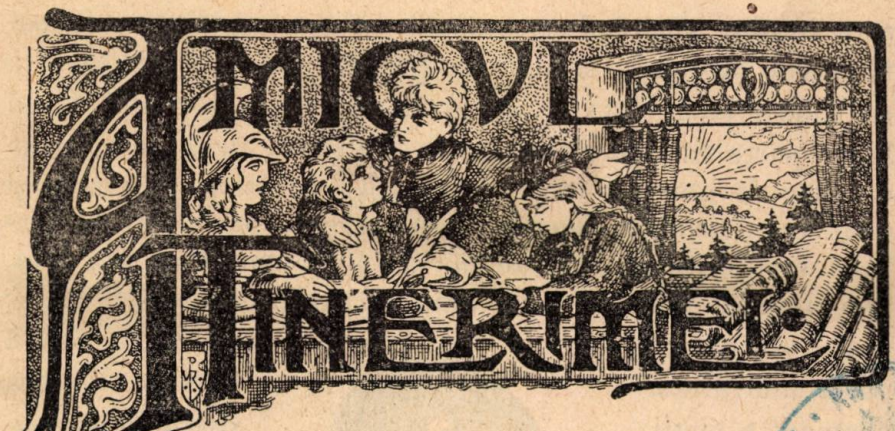

REVISTA PENTRU TINERIMEA ŞCOLARA
* * * * * CULTURA * * * * *
MORALA, IUBIRE DE NEAM, ŞTIINŢA,
* * * * * MUNCA * * * * *

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECŢIA
D-lui I. MOISIL. — Bucureşti

ABONAMENTUL ANUAL:
În România . . . . . Lei 5
Afară de România . . . Coroane 5

SOCRATE*)

Care dintre tineri nu se va însufleţi de pilda neasemănată ce ne dă acest erou, care nu va fi cuprins de admiraţiunea acestui om, care, cu atâta mărime sufletească, a golit chiar paharul cu otrava ucigătoare drept răsplată pentru faptele şi învăţăturile cele drepte şi bune?

În adevăr, mulţi viteji din vechime au privit fără frică moartea, Socrate însă, este unicul, care prin felul morţei sale a zdrobit ticăloşia celor răi şi învăţăturile sale, ca şi ale Mântuitorului nostru Isus Christos, s'au răspândit şi înrădăcinat în sufletele urmaşilor săi şi s'au păstrat până la noi.

Dar să vedem mai de aproape cine a fost acest om?

Socrate a fost fiul sculptorului atenian Sofroniscu. El învăţă

*) Socrate, vestit învăţat, filosof grec, trăi dela anul 469 până la 399 înainte de Christos, în Atena.

arta tatălui său. A luat parte la câteva expediţiuni ale patriei sale Atena şi se distinse prin curajul şi vitejia sa. Erà un model prin viaţa sa aspră şi prin tăria corpului. Când luase parte în expediţia contra Potideei, în Tracia, iarna erà aşa de geroasă încât nimeni nu eşeà afară, fără ca să-şi acopere picioarele. Socrate însă mergeà desculţ şi cu aceleaşi vestminte pe care le purtà totdeauna. Dar nici arta, nici meseria războiului nu erau lucrurile care să-l fi atras; din contra, el găseà adevărata chemare a vieţii sale în instruirea tinerilor frumoşi şi inteligenţi, iar prin legăturile prieteniei îi atrăgea la el. Invăţătura o împărtăşia în public, fără ca să ceară să i se plătească ceva, şi prin viaţa lui curată şi virtuoasă, da pilde vii şcolarilor săi, într'un timp când în toată Grecia domneà stricăciunea moravurilor.

Socrate.

El ştià aşà de bine să atragă şi să păstreze pe şcolarii săi în jurul său, încât Antistene, care locuià în Pireu, făcea zilnic, o milă aproape până la Atena, pentru ca să asculte pe Socrate. Insă o faptă într'adevăr vrednică de laudă a făcut unul din şcolarii săi, Euclide din Megara. Deşi Atenienii, în timpul războiului peloponesiac, opriseră Megarienilor, sub pedeapsă de moarte, intrarea în oraşul lor, totuşi Euclide îndrăzni, îmbrăcat în haine femeeşti, să meargă din Megara la Atena, un drum de patru mile aproape, numai şi numai să mai guste încă o singură zi frumoasă din învăţăturile dascălului său Socrate. Unii din şcolarii săi ca: Alcibiade, Kritia şi Teramene fură necredincioşi învăţăturilor lui.

Socrate se ostenì până în al şaptezecilea an al vieţii sale, să îndemne pe cetăţeni la săvârşirea faptelor celor bune; cu toate acestea, mulţi, cărora nu le plăceà asprimea învăţăturilor sale, prinserà a-l pizmui şi urî. Abia după căderea celor treizeci de tirani, câţiva Atenieni îl învinovăţiră în public, spunând că strică tinerimea şi introduce închinarea la unele zeităţi noauă.

In Atena erà obiceiul, ca învinovăţiţii să caute să se desvinovăţească înnaintea judecătorilor, prin cuvântări artistice, ca să poată mişcà inima lor. Socrate nesocotì acest mijloc josnic; în cuvântu-i de apărare, el se mulţumì să zugrăvească judecătorilor un tablou al vieţii sale trecute. Apărarea lui nu-şi găsì ascultarea judecătorilor, aşa că ei îl osândiră la moarte. După obiceiul atenian, fiecare osândit trebuià să se rostească ce pedeapsă credeà că merită. Când fù ca Socrate să-şi hotărască pedeapsa, el mărturisì cum că merită să fie întreţinut din vistieria Statului. Prin acest răspuns întărâtă şi mai mult pe judecători şi mulţi dintre ei, cari la început se împotriviră hotărârii de a fi osândit la moarte, se pronunţară de data aceasta pentru ea. El fu osândit ca să fie închis în temniţă şi să bea un pahar cu otravă de cucută.

Cu o zi înaintea întemniţării lui, corabia sfântă plecă la Delos, ca să aducă jertfă lui Apolon, şi după obiceiul atenian nu puteà să se facă moarte de om până la întoarcerea ei. Aşa că Socrate stătù în temniţă treizeci de zile. Şcolarii săi, amărâţi de pierderea unui asemenea dascăl, îl cercetau zilnic. Cel mai mâhnit dintre toţi erà Apolodor. Intr'o doară el zise: «Vai, tu mori nevinovat!», dar Socrate îi răspunse: «Oare vrei ca să mor vinovat?»

Unul din ucenicii săi, Kriton, cumpărase cu mult bănet pe mai marele temniţei şi plănuiseră aşà, ca într'o noapte, el şi cu Socrate, să fugă prin uşa deschisă a temniţei, şi apoi de aici să plece în Tesalia, unde Kriton aveà mai mulţi prieteni. Socrate însă respinse această plănuire, spu-

nând lui Kriton că datoria unui cetăţean este ca să asculte de legile statului său în orice timp.

Inainte de a murì, des de dimineaţă, veniră prietinii săi în temniţă, asemenea venì şi soţia lui Xantipa, purtând în braţe copilul lor cel mai mic. Neputând să-i asculte bocetele, Socrate îi zise să se ducă, şi apoi începù vorba cu prietenii şi cu şcolarii săi, învăţându-i despre nemurirea sufletului. Ziua trecù şi noaptea se lăsă, când, iată că vine un servitor să-i vestească că-i sosise timpul. «Să nu mă blastemi, cum fac ceilalţi, eu fac numai ceea ce-mi poruncesc mai marii mei. Te-am socotit ca cel mai bun dintre toţi oamenii, cari au venit aici. Rămâi sănătos şi cată să înduri nevoile cât ţi-a fi în putinţă». Servitorul se depărtă plângând. «Ce curagios e acest om» ! — zise Socrate, — «şi ori de câte ori veneà la mine se purtà aşa de bine! Acum aduceţi-mi băutura ce mi-a pregătit-o !»

Prietenii săi îl rugară să mai aştepte, dar el socotì aceste cuvinte vrednice de dispreţ. «Ce să fac ?» întrebă pe acela, care aduse paharul cu otravă. Să bei şi să te plimbi de colo până colo, până când ţi se vor îngreuià picioarele, şi apoi să te culci. El luă paharul cu veselie făr' să-şi schimbe faţa măcar, privì pe oamenii ce-l încunjurau cu privirea-i obicinuită, blândă, şi apoi bău liniştit paharul cu otravă.

Prietenii lui izbucniră în lacrămi şi plângeau frângându-şi mânile pentru pierderea marelui învăţător. El le poruncì să fie liniştiţi, căci pentru aceasta a gonit mai dineaori pe soţia sa de aici. Se mai plimbă multă vreme încoaci şi încolo. Otrava începù să-şi aibă urmarea. Puţin câte puţin, corpul prinse a-i amorţì. Se culcă, îşi invelì faţa, şi adormì.

Astfel fu sfârşitul celui mai bun, mai înţelept şi mai drept dintre toţi Grecii.

Invăţăturile acestui mare filosof sunt cam următoarele : omul are datorii mai întâi către Dumnezeire, aceste datorii se coprind în religiune, evlavie şi în îndeplinirea virtuţilor. Fericirea omului stă în vrednica întrebuinţare a puterilor

sale sufleteşti. Binele pe care ţi-l spune judecata minţii să-l îndeplineşti negreşit şi fără a aşteptă nici un folos dela nimene. Omul însă trebue să se cunoască mai întâi pe sine. Inţelepciunea coprinde în sine toate virtuţile. Datoria omului este a se stăpâni pe sine şi a duce o viaţă cumpătată. Către deaproapele tău fii drept.

Şi din elevii săi au devenit mari filosofi, astfel Platone, Antistene, Euclid din Megara şi alţii.

RADU VASILE.

POVESTEA CALIFULUI BARZĂ *)

Hasid, califul din Bagdad, se odihnea într'o după amiază frumoasă în ţicnă pe sofa, fuma din lunga-i lulea de lemn de trandafir şi sorbea din când în când câte niţică cafea, pe care un sclav i-o turna în ceaşca de aur, netezindu-şi cu mulţumire, după fiecare înghiţitură, barba cea mare şi deasă.

Din faţă-i se putea citi că se simţea foarte bine. In acest timp al zilei califul era întotdeauna blajin şi vesel, şi de aceea la această oră Mansor, Marele Vizir, îl vizita regulat. Astfel veni şi în ziua, în care începe povestea noastră, dar de astădată dus pe gânduri, nu cum îi era obiceiul.

Califul scoţându-şi niţel luleaua din gură îi zise: «Mare Vizir, de ce eşti astăzi aşa de posomorât ?

Acesta încrucişindu-şi mânile peste pept şi închinându-se înaintea Domnului său îi răspunse:

«Stăpâne, nu ştiu dacă am o faţă posomorâtă, dar ceea ce ştiu este, că jos la poarta palatului stă un vânzător de mărunţişuri, care are lucruri foarte frumoase, ear eu n'am ceva bănişori să-mi cumpăr ceea ce mi-ar place, şi asta mă cam supără».

Califul, care avea încă de multă vreme în gând să facă o plăcere Marelui său vizir, trimise numai decât pe sclavul său cel negru să cheme pe negustor şi încurând sclavul se înapoiă cu dânsul în sala Califului. Negustorul era un om mic şi gros, cu faţa brună-închisă şi înbrăcat în haine zdrenţeroase. In mâni purta o lădiţă plină cu fel de fel de mărfuri, precum mărgele şi inele, pistoale ţintuite cu podoabe de argint aurite, pahare şi altele.

*) *Calif* adică domnitor. Barză sau Cocostârc.

Amândoi priveau cu lăcomie la aceste lucruri minunate, apoi Califul cumpără pentru sine şi pentru Mansor câte o pereche de pistoale, ear pentru soţia vizirului un pieptene de toată frumuseţa. Când negustorul voia să-şi închidă lădiţa, Califul zări o cutie mică şi-l întrebă ce are întrânsa. Negustorul luă cutiuţa, o deschise şi le arătă un praf negru precum şi o hârtiuţă cu o scriere foarte ciudată, pe care n'o putea citì nici Califul, nici Mansor.

«Această cutie» — zise negustorul — «am primit'o de mult dela un comerciant, care a găsit'o în oraşul Mecca pe stradă. Eu nu ştiu ce conţine şi v'o daŭ ieftin de tot, pentrucă n'am ce face cu dânsa».

Califul, care erà iubitor de manuscrise vechi, de cari cumpăra pentru biblioteca sa, cumpără dela negustor scrisoarea aceasta ciudată şi cutiuţa. După plecarea lui, Califul ar fi dorit să ştie ce este scris pe acea hârtie şi întrebă pe vizir dacă nu cunoaşte pe cineva, care ar putea-o tălmăci.

«Prea înălţate Doamne şi stăpâne», răspunse Mansor, — «lângâ moscheia cea mare locueşte un om, Selim, învăţatul, care ştie toate limbile. Porunceşte-i să vină aici şi poate să deslege semnele aceste tainice ale scrisorii».

In curând învăţatul Selim, la porunca Califului se prezentă la palat.

«Selime!» — îi zise Califul — «toată lumea spune că tu eşti un om foarte învăţat; priveşte niţel la această scrisoare ciudată. Dacă o vei puteà ceti şi tălmăci vei primi dela mine o haină, o frumoasă haină de sărbători, ear dacă nu o vei puteà tălmăci vei primi douăsprezece palme pe obraji şi douăzeci şi cinci de lovituri la tălpi, pentrucă, în acest caz, de geaba îţi zic Selim cel învăţat».

Selim se închină atunci cu smerenie şi zise: «Fie voia ta stăpâne!»

Apoi privì lung la scrisoare şi deodată strigă: «Stăpâne să mă spânzurĭ, dacă nu e latineşte».

«Dacă e latineşte spune-mi ce însemnează?» — îi porunci Califul.

Atunci Selim începù să traducă următoarele: «Omule, care vei găsi această hârtie, laudă pe Allah pentru îndurarea lui. Cel ce va trage pe nas din acest praf şi în acelaş timp va spune vorba *Mutabor*, acela se va putea preface în orice fel de animal şi va înţelege limba animalelor. Dacă va voi să se prefacă earăşi în om, trebue să se închine de treĭ orĭ întorcându-se cu faţa spre răsărit, spunând acelaş cuvânt. Aibi insă grijă ca in tot timpul, cât eşti în chip de animal, nu cumva să râzi, căci atunci vraja îşi perde puterea, uiţi vorba fermecată şi rămâi pe veci dobitoc!»

După ce Selim isprăvì cu tălmăcirea, Califul deveni foarte vesel. Puse pe învăţat să jure, că nu va descoperi nimănui acest secret, îi dăruì

haina făgăduită şi l'a lăsat să plece. Califul întorcându-se spre Mansor îi zise: «Bun târg am făcut, Vizire! Nu-ţi poţi închipuì ce bucurie am, să mă pot schimba în ce animal aş dori. Mâne dimineaţă să vii negreşit la mine. O să plecăm la câmp, vom trage niţel praf pe nas şi vom pândì ce vorbesc animalele prin aer şi apă, prin păduri şi câmpii».

* * *

Abia se îmbrăcase şi prânzise Califul Hasid a doua zi, când sosì şi Marele Vizir ca să plece la plimbare.

Califul luă cutiuţa cu praful vrăjit, o puse la brâu şi după ce porunci alaiului său (însoţitorilor) să rămână în urmă, plecă înainte la drum numai cu Marele Vizir.

Trecură mai întâi prin întinsele grădini ale Califului, aleşuiră însă în zadar după vre-o fiinţă vieţuitoare, ca să-şi încerce norocul lor. Vizirul propuse atunci Califului să meargă înainte spre un lac unde văzuse adeseori mai multe animale, mai ales berze, cari prin înfăţişarea lor majestoasă şi prin ţăcănitul lor în totdeauna i-a atras atenţiunea. Califul se învoì şi plecară înspre lac. Acolo văzură în adevăr o barză mare, care se plimbà serioasă, căutà broaşte şi şerpi şi din timp în timp clănţănea din ciocul ei cel lung. Totodată mai zăriră sus în aer o altă barză, care se scoborà, în sbor încet, spre pământ.

«Fac prinsoare pe barba mea, Mărite Stăpâne» — zise Marele Vizir — «că piciorongarii ăştia vorbesc frumoase lucruri împreună. Ce-ar fi să ne prefacem şi noi acum în berze?»

«Bine zicì»! — răspunse Califul. «Dar ian să maì vedem odată ce trebue să facem ca să ne putem preface iarăşi în oameni? Uite: să ne închinăm de trei ori întorcându-ne cu faţa spre răsărit şi să zicem: *Mutabor* şi atunci tu iarăşi eşti Vizir şi eu Calif. Dar, pentru Dumnezeu, să nu râdem, căci altfel suntem perduţi!»

Pe când Califul vorbià astfel, a doua barză sburând din ce în ce mai lin, se lăsă la pământ. Atunci Califul scoase iute cutiuţa dela brâu, trase o sdravănă priză de praf pe nas, întinzând şi Vizirului cutia, care făcu asemenea şi amândoi strigară deodată *Mutabor*.

In acea clipă picioarele începură a li se sbârcì, devenind din ce în ce mai subţiri şi roşii, pantofii cei galbeni şi frumoşi ai Califului şi ai Vizirului se prefăcură în picioroange de berze, mânile se schimbară in aripi, grumazii lor începură a eşi dintre umere şi a li se lungi de un cot, barba se făcu nevăzută şi trupurile li se acoperiră cu pene moi.

«Minunat cioc ai Mare Vizire» — zise atunci Califul privindu-l cu uimire. «Jur pe barba Profetului, că aşa ceva n'am văzut în viaţa mea».

«Vă mulţumesc din toată inima» — răspunse Marele Vizir, închi-

nându-se cu respect — «însă dacă-mi daţi voe aş îndrăzni să spun că şi Maiestatea Voastră arătaţi mai frumuşel ca barza decât ca Calif. Dar să ascultăm pe camarazii noştrii de colo şi să ne încredinţăm dacă le pricepem în adevăr limba bărzască !»

Intr'aceea barza a doua se coborâse pe pământ şi-şi curăţă ciocul cu labele, îşi tocmi penele şi se duse deadreptul lângă cealaltă. Amândouă berzele cele nou prefăcute se apropiară cu băgare de seamă de cele adevărate şi auziră următoarea convorbire :

«Bună dimineaţa, cucoană bârzoaică, aşa de dimineaţă a-ţi eşit la livadă ?»

«Mulţumim dumitale, dragă piciorong. Uite mi-am luat un mic dejun. Nu pofteşti şi dumneata ceva : niţică şopârlă sau un picioruş delicat de broască ?»

«Mulţumesc ! Nu prea am azi poftă de mâncare. Am altceva de lucru acuma prin livadă. Uite, tata are astăzi musafiri şi trebue să le joc câteva jocuri şi de aceea am venit să mă esercitez aici în linişte».

Atunci barza cea tânără făcu mai multe mişcări ciudate prin livadă. Califul şi Mansor se uitau cu uimire la dânsa. Când însă barza se aşeză într'un picior, ceva plecată înainte şi-şi întindea grumazii cei lungi cu fudulie şi iarăşi şi-i retrăgea par'c'ar fi fost un şurub, bătând graţios din aripi, — atunci cei doi nu se mai putură stăpâni şi un hohot de râs isbucni din ciocurile lor, pe care abia după lung timp şi-l putură opri. Mai întâi se desmeticì Califul zicând : «Bună glumă a fost aceasta, care nu se poate plăti nici cu aur. Pagubă că proastele astea de paseri s'au speriat de râsul nostru, altmintrea poate ar fi şi cântat !»

Acuma însă îşi aduse aminte Marele Vizir că râsul în timpul prefacerei le erà oprit. Speriat îşi exprimă îngrijorarea către Calif : «Stăpâne, ce-o să se întâmple acuma cu noi ?»

«Ei !» — strigă Califul — «ar fi o glumă din cele mai groaznice dacă am rămânea pe vecie berze. Ian adu-ţi aminte de prostul ăla de cuvânt, că eu l-am uitat de tot».

«De trei ori să ne 'nchinăm spre răsărit» — răspunse Vizirul — «şi să zicem... ei, cum ?... *mu-mu-mu...*»

Atunci se întoarseră amândoi spre răsărit, se închinară mereu, încât aproape atingeau pământul cu ciocurile lor. Dar vai, nenorocire ! cuvântul vrăjit nu le mai venea în minte, îl uitaseră cu desăvârşire şi ori de câte ori se închinà Califul, ori de câte ori strigà Marele Vizir mu-mu-mu, orice amintire a cuvântului dispăruse şi bietul Hasid cu Vizirul său erau şi rămaseră berze.

(Va urma).

DIN VIAŢA ATMOSFEREI.

Dacă e adevărată vorba, că «mişcarea e viaţă», apoi şi aerul sau atmosfera — cum îi zic învăţaţii — încă are viaţă, fiind-că face mişcări.

Mişcările acestea acuşi sunt line, încât la adierea lor abia se leagănă frunzele pomilor

.... îngânânduşi blânde şoapte....

în aerul cu balsamuri recoritoare, şi miresme îmbătătoare' într'o frumoasă zi de vară, de cu zori şi până 'nseară, acuşi sunt mai simţite, de leagănă şi crenguţele arborilor, după vorba cântecului :

Bate vântul alinat
Îl cunosc că nu-i curat,

acuşi sunt mai sprintene, de te strâng cu poarta — de icneşti, şi în sfârşit câte odată turbate, de-ţi iau coperişul de pe casă în slavă, îţi scarmănă clăile de fân, îţi îndoesc pomii, amestecă gardurile vecinilor şi fac alte isprăvuri, de-ţi faci cruce de ele.

Dar nu numai în aceste mişcări stă viaţa văzduhului, ci şi în tăria, cu care poartă în spinare negure şi nori. Negure ursuze, de cari se tem corăbierii ; nori uşori şi nori grei ; fulgi «mieluşei», şi nori posomorâţi, încărcaţi cu grindină, învrâstaţi cu fulgere, sguduiţi de trăznete.

Meteorologiştii, adică învăţaţii cari urmăresc schimbările vremii, merg cu cercetările mai departe şi zic că aproape toate mişcările atmosferei le pricinueşte Soarele, deadreptul sau ocolind. Razele Soarelui ne aduc lumina, înseninând cerul ; ele ne aduc şi căldura, făcând iarba să înverzească, florile să îmbobocească, semănăturile să rodească. Razele Soarelui prefac apele în vapori, vaporii în nori uşori şi în nori grei ; ele ţin şi viaţa fiinţelor vieţuitoare de pe pământ.

Dar precum în svâcnirea căldurii primită dela Soare sunt legi anumite, astfel şi în viaţa văzduhului au găsit învăţaţii, meteorologiştii, unele legi şi regule.

Ştim şi pe la noi, că vântul de care tremură ţiganul, straşnicul *Crivăţ*, suflă totdeauna dela Răsărit—Miază-noapte, dinspre Ţara muscălească.

*

Istrienii şi Dalmaţienii cunosc năzbâtiile vânturilor *Siroco* şi *Bora*, vânturi, cari îşi au firea şi legea lor anumită.

Tot un fel de Bora năbădăioasă domneşte pe Marea-Neagră, prin partea de Nord.

Dar vânturile cele mai primejdioase bat în ţările calde.

Harmatanul este un astfel de vânt, care bate la partea de apus a Africei, atinge Senegambia şi ajunge până către Cap Blanco, pătrunzând către Sud până în Senegal şi în Congo. Se scorneşte în interiorul continentului de prin Decembrie şi suflă vreme mai lungă sau mai scurtă cam până în Aprilie, nu arare-ori câte două-sprezece zile de-arândul. Când se scorneşte, orizontul se roşeşte în mod neobicinuit la răsăritul şi la apusul soarelui. Zona înroşită creşte din ce în ce şi a doua zi tot azurul cel străveziu de altă dată, devine tulbure şi roşietic de praful stârnit din cuprinsul deşerturilor întinse şi triste. Un vânt fierbinte începe să sufle, fierbinte de crapă toate uşile şi acoperişele locuinţelor. Praful cel mărunt, resfirat prin atmosferă, opăreşte tot ce-i verde. Iarbă şi buruieni să usucă, frunzele arborilor se ofilesc şi în puţine zile sunt aşa de tari încât pot fi măcinate între degete. Pătrunde în case, pătrunde prin haine, prin pielea corpului şi pricinuesc mâncărimi nesuferite. Vântul, fiind foarte fierbinte şi uscat, absoarbe corpului animal umezeala, pielea crapă în sute de locuri, o desface, o jupuieşte. In crăpăturile sângeroase se îndeasă pulberea mărunţă, usucă totul şi pricinueşte dureri grozave.

Dela sine se înţelege, că de multe ori aceste urmări ale Harmatanului aduc nenorociri. Pulberea cea mărunţă, care vrând-nevrând o înghit fiinţele vii, le înneacă plămânii, le face cu neputinţă de a respira. Tocmai de aceea locuitorii ţinuturilor amintite nu întârzie de a atribui vântului însuşiri otrăvitoare şi cearcă să se apere în tot felul de adierea lui, cea aducătoare de moarte. In tot timpul bântuirei nu ese nimeni din casă, astupă toate deschizăturile odăilor cu ştergare umede, pe care le udă necurmat până la încetarea vântului.

Asemenea Harmatanului de pe coastele Africei vestice, suflă în Etiopia, spre golful de Aden, în Egipet şi pe coastele Africei nordice faimosul vânt de răsărit şi de miazăzi-răsărit *Smum* sau *Samum* (*Samiet, Chamsin*), care în timpul baterei sale ridică temperatura la 40—56 de grade Celsius.

La 1900 se publică pe ici pe colo minunatul tablou al lui Richard Fuchs, care represintă tocmai o vijelie produsă de Samum. Sub cer, din adâncimile orisontului, acoper zarea nori de pulbere, cari sub razele soarelui se înroşesc ca la zarea groaznică a unui foc mistuitor. O caravană se aşează într'o oază şi cearcă să scape de primejdie la adăpostul unor palmieri. Incercarea celui căzut în valuri de a scăpa de un fir de paiu. Palmierii se încovoaie şi se rup la suflarea vântului, cum se încovoaie un nemernic fir de cânepă.

Cămilele se lasă la pământ, oamenii de asemenea se aruncă şi ei cu faţa la pământ, după ce-şi acoper obrajii cu cămaşa sau sovonul — numit Kefieh — ce anume il iau la călătorii, în locul turbanului.

Astfel stând şi răsuflând, fiecare îşi păstrează umezeală îndestulătoare pentru a nu răsufla de ultima dată. Sovonul se umezeşte prin respirare şi împedecă pătrunderea prafului în plămâni, Cine nu se prevede cu acest mijloc de apărare, se întâmplă foarte des să cadă jertfă acestei neprevederi.

(Geoagiu) GAVR. TODICA.

COPILARIA LUI AVRAM

Avram * fù crescut într'o peşteră, fiindcă tiranul Nimrod, căutà să-l omoare. In peştera întunecoasă însă lumina lui Dumnezeu era în inima lui. El se gândeà mult şi se întreba: «Cine este creatorul meu?».

După 16 ani eşì din peşteră şi când văzù pentru întâiaş dată cerul şi pământul o uimire şi-o bucurie nespusă îl coprinse. Apoi întrebă toate făpturile din jurul său:

«Cine este creatorul vostru?» Iar când văzù soarele răsărind, el căzù cu faţa la pământ.

«Acesta — zise el — este creatorul, fiindcă făptura lui este frumoasă!».

Soarele apuse seara. Atunci răsărì luna şi Avram vă-

*) *Avram*, om evlavios din cele mai vechi timpuri biblice, mare învăţat. Lui i se atribuie inventiunea scrisului şi a explicării visurilor. Nu numai israeliţii, ci şi mahomedanii îl numesc sfânt şi cred că ar fi zidit sf. Kaaba din Meca. Se crede că ar fi stat în legături cu marii legislatori din Asia de răsărit: Zoroastru şi Brama.

zând-o îşi zise: «Lumina ce a apus nu era Dumnezeul cerului, poate este lumina aceasta mică, încunjurată de armata cea nemărginită de stele». Dar luna şi stelele dispărură şi dânsele şi Avram iarăş rămase singur.

Atunci se duse la tatăl său şi-l întrebă: «Cine este Dumnezeul cerului şi al pământului?». Tatăl său îi arătă idolii săi. Eu vreau să-i încerc, îşi zise Avram, şi când fu singur aşeză înaintea lor mâncările cele mai bune. «Dacă sunteţi voi idoli cu viaţă, luaţi-vă jertfele aduse vouă!» Dar idolii nu se mişcară. «Şi pe aceştia — zise băiatul — tatăl meu îi ţine de Dumnezei?! Bine! Să mă încredinţez şi eu». Atunci luă o bută, şi-i sparse pe toţi afară de unul, căruia îi puse în mână bota şi alergă la tatăl său.

«Tată — zise el — Dumnezeul cel dintâi al d-tale a ucis pe toţi fraţii lui».

Infuriat se uită Tarah la dânsul şi strigă: «Tu, fiul meu, îţi baţi joc de mine? Cum ar putea să facă el un astfel de lucru, când eu l'am făptuit cu mânele mele».

«Ah! nu te supăra tată, lasă să audă urechia ta ce vorbise gura ta! N'ai atâta încredere în Dumnezeul tău, că este în stare a face ceeace eu pot face cu ajutorul mânilor mele de copil? Cum ar putea fi el atunci Dumnezeul, care te-a făcut pe tine, pe mine, cerul şi pământul?» Tarah amuţi auzind vorbele copilului său.

In curând auzì tiranul Nimrod de această faptă, chemă pe Avram la dânsul şi-i zise: «Tu trebue, copile, să te închini Dumnezeului meu sau răsplata are să'ţi fie cuptorul de foc». Căci la naşterea lui Avram toţi învăţaţii au proorocit regelui Nimrod, că el va zdrobi idolii şi-l va răsturna de pe tron. Din această pricină regele îl urmăreà.

«Dar cine este D-zeul tău, o rege?», îl întrebă fără frică băiatul.

«Focul este Dumnezeul meu», îi răspunse regele, «cea mai puternică fiinţă».

«Focul», zise băiatul, — «poate fi stins de apă, apa este cu uşurinţă purtată de nori, vântul împrăştie norii, omul însă resistă vântului. Astfel omul este cea mai puternică fiinţă».

«Şi eu sunt cel mai puternic dintre oameni», strigă regele. «Sau mi te închini mie, sau vei fi aruncat în văpaia focului».

Atunci copilul ridică ochii săi modeşti spre rege şi zise: «Am văzut ieri soarele dimineaţa răsărind şi apunând seara; porunceşte, o rege, ca să răsară seara şi să apună dimineaţa şi atunci mă închin ţie».

După acest răspuns Avram fù aruncat în cuptor.

Dar puterea focului nu făcù nici un rău copilului; un înger îl luă încet în braţe şi îndepărtă flăcările dela dânsul. Şi mai frumos eşì acuma copilul din văpaiă şi îndată îi apărù Dumnezeu şi-l chemă din Caldea şi-l făcù prietenul său.

Şi astfel devenì Avram întemeietorul adevăratului serviciu dumnezeesc, al unuia şi singurului Dumnezeu, al cerului şi pământului şi a toată lumea.

Tuşa Tilda.

LĂCUSTELE.

Încă o amintire din Algeria, ş'apoi ne-om întoarce la moară.. Eram gata să ne sculăm dela masă. Deodată, la uşa cu geam închisă, ca să ne ferească de arşiţa din grădina arsă de soare, răsunară ţipete:

«Lăcustele! Lăcustele!»

Gazda mea îngălbenì ca un om căruia i se vesteşte o nenorocire; şi ne pripirăm afară. Până acuma fusese atâta linişte 'n casă, şi 'n răstimp de zece minute — zgomot de paşi zoriţi, de voci nelămurite, perdute 'n frământarea unei treziri. Din întunericul sălilor unde dormiau, servitorii se năpăstuiră afară, şi 'ncepură să zdrângăne cu bâte, cu furci, cu îmblăcii, toate lucrurile de-ale bucătăriei, ce le cădeau în mână, căldări de aramă, lighianuri, tingiri. Ciobanii vuiau din bucium. Unii aveau scoici de mare, alţii cornuri de vânătoare. Şi făceau un tămbălău furtunos, înspăimântător în frunte cu înfiorătoarele ţipete de iu!... iu!... iu!... ale femeilor arabe venite din cătunul vecin! Auzii adese, că-i de ajuns un zgomot mare, un freamăt viu al văzduhului, ca să 'ndepărteze lăcustele, să le 'mpiedice lăsarea.

Dar unde erau oare aceste gângănii fioroase? În văz-

duhul sclipind de căldură nu vedeam decât un nor, purtându-se 'n zare, arămiu, îndesat, ca un nor de grindină, vuind ca vijelia ce 'nvălue miile de ramuri din pădure. Erau lăcustele. Sprijinindu-se între ele, cu aripile lor uscate şi întinse, zburau cu grămada, şi cu toate răcnetele noastre, cu toate sforţările noastre, norul se-apropia mereu, zvârlind o umbră nemărginită pe întinsul necuprins. În curând ajunse deasupra capetelor noastre; pe margini, se văzù în răstimp de o clipă, o destrămătură, o sfâşietură. Ca boabele d'întâiu, când începe răpâiala, unele din ele se desprinseră, deslușite, roşcate; apoi norul întreg crăpă... şi această grindină de insecte, căzù deasă şi zgomotoasă. Cât îţi vedeau ochii, câmpurile erau acoperite de gângănii, de lăcuste năprasnice, mari cât un deget.

Atunci începù măcelul. Scârbos murmuit de lucruri zdrobite, de pae tocate. Cu grape, cu târnăcoape, cu plugul frământau oamenii acest pământ mişcător ; cu cât le omorau, cu atât mai mult răsăriau. Mişunau straturi-straturi, cu picioarele lor încâlcite, cele de sus făcând sărituri desperate, năpustindu-se în botul cailor înhămaţi pentru munca asta neobicinuită. Câniì din fermă, din satul vecin, sioboziţi pe câmp, năvăliau în ele, meliţându-le cu furie. În clipa asta, două companii de Turcoşi [1]), cu trâmbiţele în frunţe, sosirà în ajutorul nenorociţilor colonişti, şi măcelul luă de data asta o nouă înfăţişare. În loc să le strivească, soldaţii le pârleau, împrăştiind fâşii aprinse de iarbă de puşcă.

Ostenit tot omorând, îngreţoşat de mirosul urât, intrai în casă. În năuntrul fermei erau tot pe atâtea ca şi afară. Intraseră prin crăpăturile uşilor, a ferestrelor, prin căscătura coşurilor. În căptuşala de lemn a odăii, în perdelele roase, ele se târau, cădeau, zburau, se căţărau pe pereţii albi, pătându-le cu umbra lor uriaşă care le urâţà şi mai mult. Şi mereu duhoarea lor scârboasă.

[1]) Turcos=tiralior, puşcaşi (soldaţi ce luptă în şiruri desfăcute) din armata franceză din Africa.

La prânz, n'aveam apă. Cisternele[2]), puţurile, eleşteele, totul erà spurcat. Seara, în odaia mea, în care s'a omorât sumedenii din ele, tot le mai auziam viermuind pe sub mobile, apoi scârţâitul aripilor asemănător cu plesnetul păstăilor pocnind la căldura mare. Toată noaptea nu închisei ochii. De altfel, de jur împrejurul fermei totul erà treaz. Făşii lungi de foc se prelingeau pe pământ, dela un capăt pân' la celalt al câmpiei. Puşcaşii împroşcau într'una.

A doua zi de dimineaţă, deschisei fereastra ca'n ajun; lăcustele plecaseră; dar ce prăpăd lăsase după ele! Nici pic de floare, nici firicel de iarbă: totul erà negru, ros, ars. Bananierii, caişii, persicii, mandarinii se recunoşteau numai după alcătuirea crăcilor lor despoiate, fără farmecul, tremurul frunzei care e viaţa copacului. Oamenii curăţau puţurile, cisternele. Pretutindeni, lucrătorii săpau pământul ca să stârpească oule gângăniilor. Fiecare bulgăre erà răsturnat, sfărâmat cu îngrijire. Iar inima îţi sângerà în faţa miilor de rădăcini albe, pline de vlagă, ce se arătau în această nimicire de pământ roditor.

(A. Daudet). G. M. Ionescu

DIN VIAŢA ALUNULUI

Alunul la sfârşitul ernei.

Alunul este un arboraş, care creşte în toate pădurile din partea deluroasă şi şeşoasă a ţării noastre.

Copiii îl cunosc mai cu seamă din cauza fructelor sale plăcute şi a ramurilor sale mlădioase, din care se pot face cele mai frumoase nuele pentru jocuri.

Credinţele poporului ne povestesc despre alun o mulţime de lucruri minunate. Aşa se zice că o nuia de alun este apărătorul cel mai bun contra şerpilor. Această putere o datoreşte alunul următoarei împrejurări.

[2]) Nişte rezervorii subterane, pietruite, cimentate, în care se strânge apa de ploaie pentru zilele secetoase. Se folosesc oamenii de ele prin ţările călduroase.

«Într'o după amiază copilaşul Isus adormise în leagăn şi Maica sa văzându-l adormit se duse în pădure să culeagă fragi ca să-i dea când se va deştepta. În pădure găsì un loc cu fragi foarte frumoase, dar când se aplecă să culeagă una, din mijlocul lor sări o viperă. Maica Domnului se sperie, lăsă fragile şi fugì spre casă, însă vipera o urmărea. Atunci Maica Domnului se ascunse după un tufiş de aluni şi stătù acolo până când vipera se îndreaptă în altă parte şi se făcù nevăzută. După acea Sf. Maria culese fragile şi pe când mergea spre casă zise: după cum astăzi m'a apărat pe mine alunul, aşa să apere de acum înainte şi pe ceilalţi oameni. De aceea din timpuri străvechi se crede că alunul e cel mai bun apărător contra viperilor şi a celorlalţi şerpi şi a muşcăturii lor.

Cu smicelele alunului se descântă precum şi cu mugurii puşi în apă neîncepută, iar cu zama aceasta se spală muşcătura de şarpe.

Cu băţul de alun, ce creşte într'un an şi cu care s'a bătut şarpele, care sugea o broască, scăpând şi broasca şi şarpele, poporul nostru crede, că se pot alunga norii şi furtunile.

Pe cât de minunate sunt lucrurile ce se povestesc despre alun tot atât de minunate sunt lucrurile ce nu se povestesc, ci se pot chiar vedea întâmplându-se în viaţa unui alun, dacă îl observăm cu puţină băgare de seamă.

Mai întâi, dacă ne vom uita la un alun în timpul ernei, vom vedea un lucru foarte ciudat. Pe când la cei mai mulţi arbori, după căderea frunzelor, nu au rămas pe ramuri de cât din loc în loc muguri mici, pe ramurile alunului se văd, afară de muguri, niste corpuşoare lungite, numite «motocei» (mâţăşori).

Ce sunt aceşti motocei şi de ce au fost ursiţi să trăiască într'un anotimp aşa de posomorât şi friguros cum e iarna? Răspunsul îl vom afla uşor, dacă vom observa un tufiş de aluni pe la sfârşitul ernei, când zilele încep să devie mai călduroase (prin Februarie sau mai ales prin Martie)[1]).

Pe când în tot timpul ernei motoceii erau tari şi îndreptaţi în diferite direcţiuni, acuma încep să se lungească, se pot îndoi fără să se rupă şi se apleacă cu încetul în jos, până când devin verticali. Dacă îi observăm mai de aproape vedem, că fiecare e format dintr'un fir, lung de câţiva centimetri, pe care sunt prinse, ca niste raze, frunzişoare verzi brune, cure au forma unor solzi.

[1]) Observarea celor descrise mai departe, se poate face (şi e bine a se face) mai uşor, dacă pe la sfârşitul ernei tăiem câteva crenguţe de alun, care au pe ele motocei şi muguri şi le punem cu capetele într'un pahar cu apă, ca pe un buchet de flori. Punând paharul într'o odaie caldă, la o fereastră ce primeşte lumina deadreptul de la soare, alunul «înfloreşte» în cel mult cinci zile.

Pe faţa de jos a fiecărui solz se văd prinse câte două frunzişoare ce acoper câte 8 umflături mici (numite *saci cu polen)* pline cu o pulbere fină de culoare galbenă ca pucioasa. La cea mai mică mişcare a motoceilor se scutură din ei nouraşi fini din această pulbere (numită *polen)*.

În afară de motocei se văd pe ramuri, din loc în loc, muguri, dintre cari unii sunt mai umflaţi şi din ale căror vârfuri ese câte un buchet de firişoare purpurii.

Dacă desfacem un astfel de mugure şi îl observăm cu sticle înmăritoare, d. es. cu lupa, vedem că, afară de frunzele obişnuite (încă mici de tot), sunt unele frunze de care sunt prinse, pe aceiaşi faţă, câte două corpuşoare rotunde (ca nişte alice mici) numite *ouare,* pentru că în ele sunt închise nişte *ouşoare* albe. Pe fiecare ouar se văd câte două firişoare purpurii. Dacă pe capătul din afară al acestor firişoare s'au prins fire de polen atunci ouarele vor creşte mari şi vor devenì *fructe* (alune), iar fiecare ouşor va devenì *semânţă* (miezul alunei). Ouarele pe ale căror firişoare nu s'a prins polen se vestejesc, se usucă şi cad. Aşa dar pentru ca alunul să facă fructe trebue ca polenul să ajungă pe firişoarele purpurii.

A. Ramură cu flori cu stamine *(St.) C.* Fruct (alună.) *P.* Floare cu pistil. *1, 2, 3,* Stamine. *4.* Pistil. *5. 6.* Fruct.

Cine însă duce polenul dela motocei la mugurii cu ouare ? În timpul verei la multe plante acest serviciu îl fac (fără să ştie) insectele (albine, fluturi, fel de fel de gândaci), cari intrând într'o floare după miere se umplu de polen pe cari îl duc apoi în altă floare. Dar pe vremea când se deschid sacii cu polen a alunului, (adică când înfloreşte alunul), insectele stau încă ascunse prin crăpături şi găurele, pe sub pietre, pe sub coaja arborilor, prin scorburi, — dorm încă duse, cuprinse de somnul adânc al ernei.

Dacă vom observa un tufiş de aluni înfloriţi în timpul unei zile

senine, dar puţin vântoase, vom vedea cum vântul, scuturând ramurile, face să se ridice din motocei nouraşi de polen, apoi după puţin timp cad spre pământ. In drumul lor însă numeroase fire de polen cad pe firişoarele purpurii. Aşa dar la alun polenul e dus, dela sacii cu polen la ouare, de vânt. Ştiind aceasta ne vom explică acum o mulţime de lucruri pe care mai înainte nu le luam în seamă sau pe care le credeam fără de rost:

1) Plantele, la care polenul e dus de insecte, au sacii cu polen şi ouarele înconjurate de frunze frumos colorate (flori), care produc parfumuri şi sucuri dulci; toate acestea pentru a atrage insectele. La alun, nefiind nevoe de insecte, sacii cu polen şi ouarele sunt înconjurate numai de frunzişoare mici şi verzi, haine fără strălucire, dar destul de călduroase pentru a le apăra de gerul cel mai mare al ernii.

2) Pe când la plantele la care polenul e dus de insecte, firele de polen sunt lipicioase (de ce?), la alun polenul e uscat, aşa că e luat cu uşurinţă de vânt şi împrăştiat.

3) Când a sosit timpul prielnic, motoceii devin mlădioşi şi solzişorii, cari înainte erau strâns lipiţi unul de altul, se îndepărtează pentru a lăsa liber polenul.

4) Motoceii au câte o codiţă subţire ca să poată fi clătinaţi cu uşurinţă de vânt.

5) Alunul înfloreşte înainte de a înfrunzi, căci frunzişul ar împedeca ducerea polenului prin vânt.

6) Motoceii fiind aplecaţi în jos, polenul, dintr'un sac oarecare al său, cade pe spatele solzişorului, ce este mai aproape, jos, sub dânsul. Aici stă până când îl ia vântul. Altfel ar cădeà de-a dreptul la pământ, unde ar putrezì din pricina umezelii.

7) Plantele, ca alunul, dacă ar creşte departe una de alta cu greu le-ar puteà aduce vântul polen. Alunul formează de obicei tufişuri dese şi apropiate.

8) Cu toate acestea o mare parte de polen e împrăştiată de vânt fără folos. De aceea alunul produce mult mai mult polen decât o plantă la care răspândirea lui se face prin insecte.

9) Pentru a prinde polenul firişoarele purpurii trebue să iasă în timpul înflorirei afară din mugure, pe când ouarele pot stà liniştite înăuntrul mugurelui la adăpost de frig şi vânt.

10) Ca să prindă mai bine polenul, firişoarele purpurii sunt mari şi acoperite cu perişori.

11) Când e furtună solzişorii din motocei se apleacă peste saci şi nu lasă polenul să se mai scuture. Acest lucru ar părea la prima vedere nepotrivit, dar îşi are rostul său. Vânturile puternice, ducând prea de-

parte polenul, îl împrăştie fără folos. De aceea polenul nu se scutură decât atunci când vântul e slab. Iată dar că tot ce se întâmplă în viaţa alunului, în acest timp, se face cu rost şi cu scop; tot aşa se poate spune şi despre viaţa alunului în celelalte anotimpuri, însă despre aceste vom mai vorbì la timpul potrivit.

G. Botez.

MOS TOADER

Parcă-l văd intrând pe uşă pe moş Toader, cu faţa râzătoare totdeauna şi întrebându-ne:

— Ce mai veste, copii, pe-aici pe la oraş? C'apoi pe la noi nu-i nimic,

— Bine, moş Toadere; dar ar fi şi mai bine, dacă ne-ai mai spune câte ceva din tinereţile dumitale.

Moş Toader erà un om ca de vreo 70 de ani, scurt, cu o barbă albă şi lungă, de parcă erà moş Crăciun, bun la inimă şi dătător: îţi dădeà, dacă se puteà, şi cămaşa de pe dânsul.

Nu-ţi spuneà nimic până nu-l rugai de vreo două-trei ori.

— Povesteşte-ne ceva, moş Toadere, îl rugarăm şi a doua oară.

— Ei! hai, de hatârul lui Ionică, să vă spui ceva vechi, vechi de tot, tocmai de pe când erà bunicul flăcău...

* * *

«Apoi erà acum jumate şi mai bine de veac, când trebuià să trec prin pădurea a mare şi întunecoasă, o ştiţi voi, aia în drumul şoselei, care duce la oraş.

— Da de unde s'o ştim, moş Toadere...

— Apoi da, că bine ziceţi copii, n'aveţi de unde s'o ştiţi.

— Da spune mai departe, moş Toadere, zise Ionică.

— Apoi bine că mi-ai adus aminte, Ionică, că eu mă luasem cu altceva. Şi cum vă spusei mai departe, eram pe atunci de vreo zece ani, şi nu ştiam aşa de bine drumul la oraş. Dar fiindcă aveam treabă, mă pune naiba şi mă duc.

«Când ajung în pădure, eacă apuc alt drum decât acel care trebuià, şi mă rătăcesc!

«Văzând eu că nu mai ies la capăt, apuc pe rând fiecare drum; căci am uitat să vă spun, că acolo unde mă găseam atunci, drumul se răshiră în alte cinci drumuri mai înguste.

«Tot degeaba, căci pe care drumuleţ mergeam, când ajungeam pe la mijloc, dădeam peste câte o prăpastie de ţi-erà frică să mai înaintezi.

«Dar nu erà numai asta!

— Dăr ce mai erà? răspunseră copiii.

— Începuse a se întunecà şi-mi erà frică.

«Văzând eu asta, am apucat-o prin pădure, doar oi găsì un copac mai gros şi bun de culcat în seara aceea.

«După puţin timp găsesc în sfârşit unul. Mă sui încet şi mă îngrămadesc pe o cracă.

«Dela o vreme aţipisem. Tocmai când dormeam mai bine, aud un zgomot la rădăcina copacului şi văd o lumină.

«Erau nişte hoţi, cari furaseră o vită, o tăiară, fripseră carnea şi acum se puseseră oamenii la mâncare-

— Dă-te jos strigă unul din hoţi, căci par'că mă zăriseră!

Inima din mine mi se făcuse cât un purice.

— Dă-te veveriţă jos, ce mi te-ai cocoţat acolo sus, strigă un altul.

Ne având ce face mă dau jos încetişor ca să nu cad, căci eram o leacă cam ameţit de somn. Când ajung jos ce să vezi!

Mă înhaţă hoţii, şi mă vâră într'un butoi bătând capacul cu cue, ca să nu-l pot scoate. Ear ei luară pielea vitei, lăsând numai oasele şi plecând sănătoşi.

* * *

Lupii auzind zgomotul şi mirosind a carne, începură a se aduna ca la pomană, rozând la oase.

Ce să fac eu acum, ca să scap din butoi? Imi ziceam:

dacă o aluneca coada vre-unui lup în gaura dela cep a butoiului, aş ştî eu ce să fac! Şi numai cum mă gândem, văd o coadă în gaură; erà coada unui lup, care tot învârtindu-se pe lângă butoi după oase, i-a alunecat coada înăuntru. Eu apuc atunci coada cu amândouă mânele şi trag cât pot. Văzând asta lupul, şi totodată simţind şi durerea, o ia la goană în vale şi eu, în boloboc, după dânsul.

Pe când se târea bolobocul pe pământ, la vale, numai dă de un pietroi şi se sparge, lupul de frică o ia razna prin pădure, ear eu a dat Dumnezeu de-am scăpat teafăr şi sănătos precum mă vedeţi, copii, până 'n ziua de azi.

Ear daca râdeţi şi nu credeţi, încercaţi şi voi!

Tulcea. Gh. Budu

CE NE POATE POVESTI UN TRUNCHIU DE COPAC?

Colo sus în codrii străvechi ai Carpaţilor un zdravăn tăetor de lemne a doborât cu securea-i puternică unul din uriaşii stejarilor. Bătrânul copac stă acuma răsturnat la pământ... De când a eşit din ghioacea seminţii lui mulţi ani au trecut, multe plante, tovarăşe de-ai lui, au perit, mulţi oameni au părăsit această lume şi dacă stejarul ar puteà grăì, câte lucruri frumoase nu ne-ar puteà povestì!

Prea mult am cere deci dela stejar şi totuşi el ne poate arătă cel puţin câteva din cele mai însemnate întâmplări din viaţa sa. Pentru acest scop e destul ca noi, oamenii, să-l ştim întreba, să-l ştim observa.

Să privim puţin la suprafaţa netedă de pe tăetura făcută de tăetorul nostru. În jurul unui punct din mijlocul, din centrul trunchiului, vedem nişte cercuri, adică marginile unor straturi cilindrice, aşezate mai mult sau mai puţin regulat în jurul lui. (Vezi figura).

Dacă le numărăm cu băgare de seamă găsim vr'o sută sasezeci, ceace ne spune că stejarul nostru are o vârstă de 160 de ani.

Ne vom întreba însă de ce se pot deosebì aşa de uşor straturile (inelele) trunchiului?

În trunchiul oricărui copac este, lângă coajă, o parte plină de viaţă, care se numeşte *strat generator*. Acest strat, care se desvoltă când copacul este încă tânăr, dă naştere în fiecare an, până la moartea lui, unui strat lemnos în lăuntru, unui strat de *liber* în afară. Astfel că straturile lemnoase cele mai vechi sunt mereu împinse de cele noui în spre centrul trunchiului. Această parte lemnoasă, formată în cursul primăverei, adică în timpul când sucul curge, circulă. în cantitate mai mare, este compus din o mulţime de vase (ţevi) largi, pe când stratul generator produs în timpul toamnei este din potrivă sărac în vase, dar bogat în fibre. Cunoscând acuma vârsta stejarului nostru, să privim din nou cu băgare de seamă la tăetura lemnului, nu cumva am mai putea trage şi alte învăţăminte.

Vedem mai întâi că toate stratele trunchiului nu au aceeaşi grosime. Unele sunt foarte subţiri. Aceste sunt formate în anii, cari au fost foarte secetoşi sau în care arborul a avut o mare bogăţie de roade. In casul din urmă, partea cea mai mare a sucului l'a întrebuinţat arborele pentru a da naştere fructelor şi numai o mică parte a fost folosită pentru formarea noului strat lemnos.

Alte straturi observăm că sunt mai groase, ceeace dovedeşte că s'au format în anii în cari a fost multă umezeală, când arborele a avut din belşug suc şi prin urmare hrană destulă spre a se putea forma cu uşurinţă.

Şi astfel dacă suntem curioşi să ştim, cari ani au fost îmbelşugaţi şi cari slabi, n'avem decât să numărăm straturile, cari despărţesc stratul cel mai din afară, adică cel mai tânăr de cele mai groase sau mai subţiri din lăuntru.

Mai observăm pe tăietura trunchiului, pe ici pe colo, unele părţi de coloare, brună-închisă, cam prăfoase şi găurite. Aceste ne arată iernile foarte geroase. Căci partea lemnului formată în timpul anului fiind în partea cea mai

din afară a trunchiului, gerul a făcut'o să piară şi apoi a fost acoperită din nou cu alt lemn sănătos. Făcând iarăşi o mică socoteală a straturilor vom avea anii în cari iernile au fost foarte geroase.

Dar trunchiul ne mai spune şi altceva.

Unele straturi au pe toată întinderea lor o grosime egală, care dovedeşte că în acel an, s'au hrănit bine şi potrivit.

Din potrivă, dacă stratul nu este egal de gros, ci mai îngust într'un loc şi mai larg în altul, este o dovadă că arborele a fost împedecat, în partea îngustă, de a se hrăni în deajuns, pe când în partea mai groasă nu s'a ivit nici o pedecă în buna hrănire a stratului.

Din cele spuse aici oare nu urmează că arborele ne-a istorisit unele lucruri din viaţa sa?

Da, el ne-a spus vârsta lui, anii în cari a fost ameninţat de iernele friguroase şi cari i-au lăsat în adevăr urme pe uriaşul său trup. Ce am putea să-i mai cerem să ne povestească?

FLORESCU.

GHICITOARE

Cu *d* te port pe drum,
Cu *m* eu mor acum,
Cu *n* am trebuinţă
De cel cu *s*, spre a dà
La cel cu *c* putinţă
In Prier a cântà.
(Cu *b* îţi dau de veste
Că nu-i, ci de-i cătà
C'un rând în urmă este).

ALEX. G. COŞBUC.

Să se caute cuvintele, cărora schimbându-le litera dela început, *d*, *m*, *n*, etc., să dezlege ghicitoarea.

Dezlegarea ghicitoarei în No. 12.

ŞARADA

Prima parte inversată
Armă veche vă arată.
Partea-doua de-o căutaţi
Nume-n biblie aflaţi.
Iar a treia, de voiţi,
O vocală nimeriţi.
Tot cuvântu'mpreunat
'I nume de oraş bogat.

LEON A. V.

Dezlegarea în No. 12.

PROBLEMA DE REZOLVAT

Un tată lasă fiilor săi, prin testament, averea sa, ca să se împartă astfel: întâiul copil să primească 800 lei şi a opta parte din rest, a doilea să primească de 2 ori 800 lei şi a opta parte din ce-a mai rămas, al treilea copil

de 3 ori 800 şi a opta parte din rămăşiţă şi aşa mai departe până la cel din urmă fiu. Dupăce s'a făcut împărţeala s'a dovedit că toţi copiii au primit părţi egale. Întrebarea este: cât de mare a fost averea rămasă şi câţi copii şi-au împărţit această avere?

Rezolvarea se va publică în No. 12. MOŞ RADU.

DEZLEGARI

Au descurcat bine «*Calea încurcată*» din No. 8, următorii:

Azuga: Cornelia Popescu. *Bitolia* (Macedonia): Mitică Cosmulei, liceu. *Blaj* (Transilvania): Teodor Maior, cl. III gimn. *Brăila:* N. Anuşcă cl. IV liceu. *Braşov* (Transilvania): Sergie Morariu cl. III gimn. *Bucureşti:* Eleve— ale Institutului de fete Sf. Maria: Irina Cichi, Adela Ciconi, Elisa Gheorghiu, Victoria Gheorghiu, Silvia Oancea, Ecaterina Oporanu, Alexandrina Vlădescu. Seminarişti: M. I. Creangă, A. Dimitrescu, Gr. Demetrescu, Const. Florescu, M. Marin, Iordache Mihăilescu, M. Muşetescu, Nic. Petrescu, Gheorghe Sălcescu.—Eufrosina Popescu, studentă. Corneliu V. Bediţeanu. Nicolae Albescu, liceul «Matei Basarab». Dăbuleanu T. Dum. şi Victor N. Dumitrescu dela liceul «George Lazăr». C. Cazangiu, gimnaziul «Cantemir-Vodă». Iulian C. Sfetea. Ioan Răuţoiu. G. Ucic. Ionescu R. Adrian. Elefterescu Alex., cl. IV prim. Filip Popescu (Goicea). Anghel Niculescu. Y-dra. *Câmpulung:* Alex. N. Gheocalescu. *Constanţa:* George Cornea, gimnaziu. *Craiova:* Gherasim Brătănescu-Plosca. Const. Gr. Nicolau, Şcoala comercială de gr. II-lea. Leon Vasilescu. Vieru. *Focşani:* Gabriela Mincu, cl. III prim. No. 381, liceu. *Caracal:* Gh. Dobrescu. I. G. Popescu, gimnaziu. *Galaţi:* Traian Popescu. *Iaşi:* Dănila Ion. I. Marinescu. Eglantina şi Tiberiu Gh. Ştefan. Andrei Teodor. Gheorghiu C. Teodor. Gh. C. Zăhărescu. *Năsăud* (Transilvania): Iacob Sângeorzan, cl. III gimnaziu. *Piatra-Neamţu:* Bercu I. Negru. *Piteşti:* Alex. Vasilescu. *Ploeşti:* Dan Andronescu, liceu. Bărbulescu Zaharie, liceu. Brezis Moise. C. Candiano, liceu. Mărioara Scurtu. Şcoala profesională. *Pazarlia* judeţul Constanţa: Ionel Georgescu. *Rădăuţi* (Bucovina): Lizzi Cârstiuc, gim. *Tătrăuţi* (Bucovina): Elvira Morariu, *Târgu-Jiu:* Reldnips Iosef. *Turnu-Severin*: Constantinescu P. Const. şi Sergescu C. Barbu, liceul «Traian».—Eugenia Georgescu. Buzescu (Teleorman): Au mai trimis (cu întârziere) deslegări bune a *Problemei* din No. 8: *Eliza T. Gănescu* cl. IV, Bucureşti şi *Octaviu Moisil* cl. V gimnaziu, Năsăud-Transilvania.

POŞTA REDACŢIEI

VICTOR DUMITRESCU Bumb. — Loco. Ce să întâmplă în clasă nu se spune nimănui.

LA MAI MULŢI, cari au trimis ghicitori, probleme, etc. le zicem: Răbdare.

Publicarea deslegătorilor la «*O împărţeală ciudată*», se amână pentru No. 11.

Desemnele dela articolul «Piatra trăznetului» din No. 9 sunt făcute de artistul V. ROLA PIEKARSKI.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII -IAŞI-

La Redacţia «AMICUL TINERIMEI» se găsesc de vânzare exemplare complecte şi legate, anii II, III şi IV, fiecare cu preţul de Lei 4.

Direcţiunea «AMICULUI TINERIMEI» roagă pe toţi iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară şi pe înţelesul tuturor.

Tot ce priveşte abonamentele, expediţia, ele se vor adresa Institutului de arte grafice «MINERVA», Bucureşti, Bulevardul Academiei No. 3. Ce priveşte redacţia, articole, deslegări, etc. se va adresa D-lui I. MOISIL, Bucureşti, Şoseaua Kiselef No. 3.

Tinerilor! Răspândiţi revista voastră cât puteţi mai mult!

Păstraţi numerile spre a le lega la sfârşitul anului!

Toate deslegările să se adreseze D-lui I. MOISIL, SOSEAUA KISELEF No. 3.

Deslegările să se trimită în totdeauua pentru N-rul ce iasă la 15 a lunei până la cel mult la 10 a lunei şi pentru numărul ce iasă la 1 a lunei până cel mult la 25 a lunei trecute. Cele sosite în urmă nu se vor mai publica.

AMICUL TINERIMEI este o revistă folositoare pentru tinerimea şcolară. D-l I. MOISIL se ocupă cu pasiune de micii şi cuminţii săi cititori, ne uitând a lăuda pe d-şoare, dacă ele scriu mai bine ca stil şi caligrafie decât băeţii ştrengari. Revistad-lui Moisil aduce reale servicii. Să tipăreşte frumos la «Minerva».

GAZETA DE DUMINICĂ din Şimleu-Transilvania.

„MINERVA“

* INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURĂ *

Bd. Academiei, 3 — Str. Edgar-Quinet, 4

BUCUREŞTI

CARŢI POTRIVITE PENTRU TINERIME:

Bălcescu N.: Istoria Românilor . . .	Preţul Lei		1.50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie . .	»	»	1.50
Creangă Ion: Opere complecte	»	»	1.50
Ispirescu P.: Legende şi Basme . . .	»	»	1.50
Ispirescu P.: Povestirile unchiaşului sfătos	»	»	1.50
Popovici Aurel: Vorbe înţelepte . . .	»	»	1.50
Petrescu Petra N.: Ilie Marin	»	»	1.50
Urechiă N.: În Bucegi	»	»	1.50
Delatismana: 100 Basme	»	»	2.50
Genlis: Povestiri morale	»	»	1.50
Livescu: Nu se cuvine	»	»	1.50
Mera I. T.: Din Lumea basmelor . . .	»	»	3.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

No. 1. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 2. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 3. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 4. Cântarea României à 0.15
No. 5. Istoria Populară a Literaturii Românești. . à 0.15
No. 6. Revoluţia lui Tudor Vladimirescu . . . . à 0.15
No. 7. Perderea Basarabiei à 0.15
No. 8. Unirea Principatelor şi Cuza . . . . . à 0.15
No. 9. Mih. Kogălniceanu à 0.15
No. 10. Vasile Alexandri à 0.15
No. 11. Ştefan-cel-Mare . à 0.15
No. 12—13. Istoria lui Mihai Viteazul . . . . à 0.15
No. 14. Revoluţia lui Horia à 0.15
No. 15. Răpirea Bucovinei à 0.15
No. 16. Cum să ne creştem copiii . . . . . à 0.15
No. 17. Păstrarea sănătăţii à 0.15
No. 18. Ce să citim ? . . à 0.15
No. 19. Zece Maiu . . . à 0.15
No. 20. Răzb. p. Neatârn. à 0.15
No. 21. » » » à 0.15
No. 22. » » » à 0.15
No. 23. Viaţa Mitropolitului V. Costachi . . . . à 0.15
No. 24. Aritmetică . . . à 0.15
No. 25. Femeile în revoluţia din Rusia . . . . . à 0.15

I. 6431.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII -IAŞI-

Anul al V-lea No. 13 1 Aprilie 1908

Numărul 20 bani.

„MINERVA“

* INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURĂ *

Bd. Academiei, 3 — Str. Edgar-Quinet, 4

BUCUREŞTI

CARŢI POTRIVITE PENTRU TINERIME:

Bălcescu N.: Istoria Românilor	Preţul Lei	1.50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie . .	» »	1.50
Creangă Ion: Opere complecte	» »	1.50
Ispirescu P.: Legende şi Basme . . .	» »	1.50
Ispirescu P.: Povestirile unchiaşului sfătos	» »	1.50
Popovici Aurel: Vorbe înţelepte . . .	» »	1.50
Petrescu Petra N.: Ilie Marin	» »	1.50
Urechiă N.: În Bucegi	» »	1.50
Delatismăna: 100 Basme	» »	2.50
Genlis: Povestiri morale	» »	1.50
Livescu: Nu se cuvine	» »	1.50
Mera I. T.: Din Lumea basmelor . . .	» »	3.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA“

No. 1. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 2. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 3. Istoria Populară a Românilor . . . . . à 0.15
No. 4. Cântarea României à 0.15
No. 5. Istoria Populară a Literaturii Românești. . à 0.15
No. 6. Revoluţia lui Tudor Vladimirescu . . . . à 0.15
No. 7. Perderea Basarabiei à 0.15
No. 8. Unirea Principatelor şi Cuza . . . . . à 0.15
No. 9. Mih. Kogălniceanu à 0.15
No. 10. Vasile Alexandri à 0.15
No. 11. Ştefan-cel-Mare . à 0.15
No. 12—13. Istoria lui Mihai Viteazul . . . . à 0.15
No. 14. Revoluţia lui Horia à 0.15
No. 15. Răpirea Bucovinei à 0.15
No. 16. Cum să ne creştem copiii . . . . . à 0.15
No. 17. Păstrarea sănătăţii à 0.15
No. 18. Ce să citim? . . à 0.15
No. 19. Zece Maiu. . . à 0.15
No. 20. Răzb. p. Neatârn. à 0.15
No. 21. » » » à 0.15
No. 22. » » » à 0.15
No. 23. Viaţa Mitropolitului V. Costachi . . . . à 0.15
No. 24. Aritmetică . . . à 0.15
No. 25. Femeile în revoluţia din Rusia . . . . . à 0.15

N-rul 13. 1 Aprilie Anul V.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ŞCOLARA.
* * * * * CULTURA * * * * *
MORALA, IUBIRE DE NEAM, ŞTIINŢA,
* * * * * MUNCA * * * * *

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECŢIA
D-lui I. MOISIL. — Bucureşti

ABONAMENTUL ANUAL:
În România . . . . . Lei 5
Afară de România . . . Coroane 5

PRIMEJDIILE CE BOGAŢIA ADUCE COPIILOR

«Este mai uşor să intre funia prin urechile acului, decât bogatul în împărăţia ceriului», ne spune Sf. Scriptură.

Pricepeţi voi, copiilor, ce însămnează aceste cuvinte ale Mântuitorului nostru Isus Christos?

Spuneţi voi: Este în adevăr lucru primejdios pentru un copil, când are mulţi bani în buzunarul lui? Şi de ce anume?

Dar iată că vă răspund eu.

Având copilul bani mulţi i-şi face toate poftele lui nebune şi devine robul trupului său. Lăcomia după mâncări gâdilitoare s. es. şi după tot feliul de dulceţuri creşte încetul cu încetul aşa de tare, că copilul fără să ştie devine jucăria acestei lăcomii şi nu se mai gândeşte şi la deaproapele său.

Şi astfel devine în urmă nepăsător de alţii şi împetrit în inima sa, gândindu-se numai la sine însuşi.

Nu vreau să zic însă că fiecare copil cu bani mulţi trebue să devină împetrit la inimă şi stricat de deosebite pofte urîte. Dar în totdeauna banul este o mare primejdie pentru tineri. Este foarte greu să-ţi înfrânezi poftele şi să te sileşti a trăi simplu. De acea un copil de bani gata trebue să se silească de sute de ori mai mult, — decât unul sărac — ca să nu devie robul tuturor patimilor. Copilului sărac, chiar starea sa îi înfrânează poftele rele, pe când copilul bogat trebue singur să şi le înfrâneze.

Spre acest scop însă copilul are lipsă de o voinţă tare, de un spirit puternic, — pe care însă nu fiecare îl poate avea, şi pentru aceasta trebue să se obicinuiască mereu a-şi înfrâna poftele cele rele.

De acea spune Sf. Scriptură: «Este mai uşor să intre funiă prin urechile acului, decât bogatul în împărăţia ceriului».

Nu numai lăcomia după mâncări este singura primejdie. Din toate părţile vin ispitele duşmănoase pe care tânărul nu vrea să le biruească, ci le crede prietenii săi şi astfel pe încetul bietul copil bogat, ajuns într'o zi, — încărcat cu toate păcatele şi relele obiceiuri, — în lumea cea mare a vieţei, dă cu capul peste tot locul de nenorociri.

La vechi Greci era o credinţă, că omul căruia îi merge prea bine şi toate i se fac după poftă, a căzut răsbunării zeilor. Şi această credinţă are un mare simbure de adevăr. Căci bogăţia îl face pe om înfumurat, dispreţuitor de semenii săi, crunt şi brutal cu deaproapele său şi nu-i mai pasă nici de legile lui Dumnezeu, nici de ale oamenilor.

Istoria ne spune că Regele Policrat din Samos, căruia îi izbutea orice întreprindere, şi-a aruncat, de frica răzbunării zeilor, inelul său cel mai preţios în mare numai că să-i împăciuiască. Un peşte înghiţi inelul şi în ziua următoare

un pescar, care prinsese întâmplător peştele, aduse Regelui inelul pe care 'l găsì în stomacul lui.

Atunci toţi prietinii săi părăsiră pe Policrat şi în curând se prăbuşì şi puterea sa. Din această povestire urmează, că fericirea şi izbânda face pe om de obicei sumeţ şi i-şi perde iute dreapta ţinere în samă şi smerenia (modestia), aşa că ura şi pizma tuturor pe cei cari i-a jignit şi vătămat se deslănţuesc asupra capului lui şi-i amărăşte şi zdrobeşte viaţa. Pentru ca să se poată apăra în contra acestora, nu este, de bună seamă, de ajuns a arunca un inel, fie şi cel mai scump de pe lume, în apă. Zeii vor zâmbì, cel mult, la o astfel de faptă.

Şi dacă este vre-unul din voi, copii, dintr'o casă bogată şi aruncă spre pildă, drept jertfă, un vas scump de porcelan spărgându-l în mii de bucăţi şi-i va zice mamei înspăimântate de isprava sa: «Am adus vasul jertfă, căci am voit să împăciuesc zeii!» cu asta ar dovedi cel puţin, că nu cunoaste bine zeii.

Nu! Trebue ceva mai mult pentru a-i împăciuì. Trebue să jertfeşti sumeţia şi îndrăzneala ta proprie şi zilnic să te deprinzi a te gândì la deaproapele tău, care întru nimic nu este mai pe jos de tine, ori din ce clasă de oameni ar fi, iar pe camarazii şi inferiorii tăi să-i tratezi cu gingăşie, cu delicateţă. Şi un lucru bine să-ţi mai însemnezi: cel ce este grosolan cu altul, va fi şi cu tine îndată ce nu-i va venì ceva la socoteala lui.

O astfel de jertfă este cu mult mai grea decât a arunca inele scumpe în apă, dar şi cu mult mai plăcute lui Dumnezeu şi numai smerenia îl va împăciuì în adevăr şi astfel:

Dragostea ce o răspândim deaproapelui nostru va fi un adăpost sfânt, care va binecuvânta orice lucrare şi întreprindere a noastră.

Moş Radu.

PARAINESIS.

Indemnuri şi sfaturi

Cel ce a gândit şi a simţit mult în viaţa sa şi gândirile şi simţirile sale nu le-a lăsat să dispară fără de urmă: şi-a putut agonisì o astfel de comoară, care în orice clipă a vieţii îi dă o bogată hrană sufletească. Multe lucruri frumoase au scris înţelepţii, deschizând astfel izvoare bogate de îndemn şi încurajare în bine, de mângâiere şi uşurare în nefericire, şi în amândouă deopotrivă, de înălţare sufletească, de nobilitare a inimii şi a minţii. Aceste învăţături însă pot să înrâurească asupra noastră numai dacă ni le-am însuşit prin o adâncă simţire şi gândire, dacă frământându-le îndelungat în sufletul nostru s'au lipit de noi ca şi miresmele florilor de vântul serii.

Cel ce trăeşte vecinic în bine, nu e în stare să-şi agonisească o astfel de comoară. Dumnezeu numai celor ce sufer le-a îngăduit mângâierea, de a putea trage învăţături, cari să vieţuiască în inimi, din faptele şi propăvăduirile oamenilor, din firea întreagă. Cât din parte-mi: eu mulţumesc lui Dumnezeu, că mi-a dat o viată nu fără de suferinţi-amare au fost acelea în adevăr,—dar printr'însele am învăţat a cunoaşte preţul omenimii, a deschilini adevărata mărime de strălucirea deşeartă, a suferì cu răbdare necazurile, a mă alipì cu credinţă către cei credincioşi şi mai pre sus de toate a simţì: cum, chiar şi suferinţele şi durerile cele mai sfăşietoare, ne aduc o bucurie sufletească şi ne învaţă a ne ridica de asupra sorţii.

Cugetarea aceasta e dintre acelea, pe care mai de multe ori şi mai cu drag le-am spus în viaţa mea. Vor fi, gândesc, dintre cei ce sufer, cari vor găsì mângâiere în scrisul meu; mi-a fost deci peste putinţă, ca în şirele acestea puţine, pe cari le scriu pe seama ta, dragul meu nepot, să nu-ţi las o pomenire din mica comoară, ce-am strâns-o în zilele mele bune şi rele.

Vremea nu te întreabă şi nu te aşteaptă, ci trece năvalnică în necurmatul ei mers înnainte. Cele mai multe din zilele mele s'au stins, şi cine ştie, în care clipă se va scuturà şi floarea vieţii mele? cine ştie, în care moment va trebuì să mă duc şi eu acolo, unde de mult mă aşteaptă fratele meu mai înnainte adormit? Nu chem ceasul acela, dar nici nu mă înspăimânt de venirea lui. Nădejdi trezite din vreme, dar pierdute curând, porniri avântate, cari însă nu şi-au găsit alvia lor prielncioasă; prezent deşert şi viitor nesigur: iată ce mi-a împrejmuit tinereţele! Şi totuşi nu-mi pot numi soarta maşteră; pentrucă am aflat şi

câte o inimă iubitoare; pentrucă — pot zice — iubirea unora din cei mai aleşi ai vremii şi ai ţării mele mă va însoţi şi în mormânt.

Numai tu să-mi păstrezi cu credinţă pomenirea până în ceasul morţii, numai tu să-mi citeşti cu inimă totdeauna înviorată rândurile acestea şi să-mi asculţi cu drag poveţile. Şi nu le vei asculta în zadar! Băiatul care a crescut în braţele mele îngrijit cu cea mai ferbinte iubire, nu va rămânea rece faţă de preocupările cele mai dragi şi mai sfinte ale sufletului meu, şi se va deprinde a se înflăcără deapururea în toată fiinţa sa de iubirea virtuţilor, a patriei şi a omenimii.

Se sporesc mereu şi anii vieţii tale, şi nu peste mult experienţa îţi va îndrepta privirile asupra unor lucruri, la cari nici n'ai gândit în fericita ta copilărie. Dincolo de păreţii casei părinteşti, te aşteaptă altă lume, în care, când vei fi nevoit să păşeşti, adesea vei vedeà, nu fără de oare care durere a inimii: cum sunt călcate în picioare numele cele mai sfinte, sau cum sub masca lor se slujeşte intereselor celor mai neruşinate. Priveliştea aceasta, ştiu, că îţi va pricinuì dureri sfâşietoare, cu atât mai sfâşietoare, cu cât îţi vei păstrà mai curate simţirile; dar bagă bine de seamă, ca nu cumva din pricina aceasta să prinzi a urâ omenimea; sau să ajungi în ispita de a credè, că idealul acela de moralitate, pe care înţelepţii îl numesc virtute, e numai o plăsmuire, o închipuire deşartă. Gândeşte-te: că nici când n'au fost vremi atât de vitrege, neamuri atât de oropsite, locuri, între împrejurări, atât de nefericite, încât să nu să fi găsit inimi, cari să nu se închine adevăratelor virtuţi. Nici când n'a fost, cel puţin rar s'a găsit om, care, chiar şi pe treapta cea mai de jos a decadenţei morale, să nu fi recunoscut, măcar numai pentru anumite clipe şi chiar stăpânit de desnădejde, că virtutea e vrednică de iubire. Şi mai pre sus de toate nici când n'a fost şi nici nu va fi vre un om, care să nu-şi fi privit curăţenia inimii şi a sufletului, chiar şi între cele mai crunte prigoniri şi primejdii, drept un dar, o binecuvântare a cerului şi care chiar şi în nenorociri să nu se fi crezut mai fericit, decât mişelul, căruia îi surâde norocul. Liniştea şi conştiinţa curată sunt nelipsite de blândeţe. Prin ele nu numai că poţi răbda năcazurile, ci le poţi suporta cu vrednicie, şi prin ele nu numai că te poţi smerì, ci şi înnălţa sufleteşte. Acestea două te întăresc în lupta vieţii şi în lupta împotriva ispitirilor sorţii, şi ce i-ar şi putea face toate strălucirile şi făgăduinţele sorţii unui om, care a învăţat a-şi clădì fericirea şi vrednicia sa de om pe un temei mai adevărat, mai real.

Aşa dară, din bună vreme, trebue să te deprinzi a *cunoaşte virtutea* a o iubi şi a te face stăpân pe dânsa în aşa măsură, încât să ţi se contopiască cu firea ta, şi să nu te mai despărţeşti de ea în nici o împrejurare a vieţii. Ca în ori-ce dobitoc, astfel şi în om sălăşlueşte în

foarte mare măsură iubirea de sine (egoizmul); şi aceasta este un dar ciudat al naturii, care, după cum îl îndrepţi, poate să-ţi fie de ajutor în săvârşirea binelui, sau de îndemn pentru făptuirea relelor. Ceeace mai întâi de toate trebue să faci în privinţa aceasta, e: să te năzuieşti a-ţi câştiga regule de viaţă, sănătoase şi trainice. Fără de acestea, şi dacă nu e rău cineva, totuşi pornirile repezi şi vecinicele şoapte ale iubirii de sine, de foarte multe ori rău înţelese, îi îndreaptă paşii; şi acuşi face bine, acuşi face rău şi întreg traiul său e un astfel de amestec nedesluşit. De aceştia sunt cu milioanele; şi adesea natura a sădit în inimile lor mai multă aplicare pentru făptuirea binelui, decât a răului; şi greşala lor e, că nu şi-au zidit viaţa pe-un temei cum se cade, că nu şi-au luat o ţintă hotărâtă înaintea lor, în spre care deopotrivă să se îndrepteze între feluritele împrejurări. Fereşte-te de această netemeinicie, care de cele mai multe ori te duce în prăpastia demoralizării; şi la toată întâmplarea te osândeşte la soarta mizeră a omuleţilor de toate zilele, a gloatei celei mai josnice.

Nu este om, în sufletul căruia să nu fi fost sădite dela fire sămânţele binelui şi al frumosului. Cel ce a avut norocul să se nască între oameni adevărat culţi; cel ce în pruncia sa a avut prilejul să vază sămânţele acestea deplin înflorite în preajma sa: ce uşor îi este acestuia, ca urmând poveţele sufletului său şi pildele altora, să-şi câştige cunoştinţe adevărate despre cerinţele cele mai curate ale moralităţii? Chiar dacă prezentul n'ar da nici un fel de grai în privinţa aceasta, letopiseţele neamurilor sunt pline de pildele cele mai minunate; şi cu toate că de cele mai multe ori figuri nemernice şi nu arare ori chiar îngrozitoare le împrejmuie: totuşi, chiar prin aceasta, cu atât mai strălucitoare ni se arată acelea.

A cunoaşte binele e mai uşor, decât a-l face; ba ce e mai mult, nici a face bine de multe ori, nu e greu. A-ţi întocmi întreagă viaţă după nişte regule statornice şi a nu face nimic imoral, nici chiar atunci, când ne-ar îndemnà la aşa ceva binele nostru, pornirile şi patimile noastre — aceasta se chiamă virtute. Şi aceasta este o comoară cu mult mai scumpă şi mai măreaţă, decât ca să putem ajunge în stăpânirea ei fără de trudă mai îndelungată. Dar nici să nu ţi-o închipuieşti din cale afară de obositoare. Căci după cum lungă este calea, care duce la treapta cea înaltă a ştiinţii; ear îmbogăţirea zilnică a minţii cu cunoştinţe noue ne face plăcute ostenelile; tot astfel şi pe cărarea virtuţii presară flori conştiinţa desăvârşirii, înfrumuseţarea inimi cu podoabe din ce în ce mai alese şi resplata aceea negrăit de dulce, pe care o aduce cu sine orice faptă bună. Mulţi au zis că e spinoasă cărarea aceasta; dar crede-mă: pe om de multe ori îl ajung nefericiri in viaţă, pe cel bun deo-

potrivă că şi pe cel rău. Deosebirea e: că cel rău poate privì nefericirea drept pedeapsă doborâtoare: cel bun însă o priveşte ca pe o furtună, întâmplător deslănţuită, care însă nu poate prinde putere peste sufletul lui. Pentru aceea aşa dară în tot ceasul vieţii tale îndreaptă-ţi cu cinstire şi iubire privirile către virtute: nu amână nici un prilej de-a face bine; şi chiar dacă fapta se împotriveşte cu binele şi interesul tău de-o clipă, deprinde-ţi voinţa, ca să poţi birui. Aşa vei putea înainta încet şi fără piedică pe cărarea virtuţii; în chipul acesta va da flori pe veci neveştejite dragostea binelui şi a frumosului: în chipul acesta îţi vei putea strânge puterile trebuincioase. pentru ca odată să poţi muncì pentru vremea ta şi cea viitoare, şi să fii pomenit de tovarăşi întotdeauna cu dragoste şi stimă.

(Fr. Kölcsey). NIŢĂ CÂRSTEA.

DIN POVEŞTILE VECHILOR GRECI.

DEDAL ŞI ICAR.

Dedal a fost fiul lui Meteor, un strănepot al regelui Erehteu din Atena şi cel mai iscusit bărbat de pe timpul său, căci erà arhitect, sculptor şi tăietor în piatră. Lucrările lui de artă erau admirate de toată lumea.

Despre statuiele lui se zicea că trăiesc, umblă şi văd şi că ele nu trebuesc socotite de chipuri, ci de fiinţe însufleţite. Pe când la statuiele maieştrilor de mai nainte ochii erau închişi şi mânele lipite de laturile corpului, atârnând molatic, el fu cel d'întâi, care făcù statui cu ochii deschişi, cu mânile întinse, stând sau păşind cu picioarele. Dar, pe cât era Dedal de mare maiestru, pe atâta era şi de mândru şi gelos de arta lui. Slăbiciunea asta îl făcù chiar rău făcător. Avea Dedal un nepot cu numele Talos, numit după alţii Perdix, pe care îl învăţă meşteşugurile sale şi care promiteà a fi şi mai mare maiestru decât unchiul său.

Fiind încă copil, descoperì el roţile pentru facerea oalelor. Falca unui şarpe, pe care o găsise undeva, o folosì

drept ferăstrău, şi cu dinţii acelei fălci tăie o scândurică. Unealta asta o făcù mai apoi din fier, tăind în ea un rând de dinţi, şi astfel devenì descoperitorul ferăstrăului. Tot el descoperì strungul, îmbinând pentru întâiaşi dată două braţe de fier, din cari unul steteà pe loc, iar celălalt să învârteà. A mai descoperit şi alte lucruri ingenioase, toate fără ajutorul învăţătorului său, şi îşi făcù astfel un mare renume.

Dedal începù însă a se teme, că renumele elevului său va devenì mai mare decât al maiestrului şi astfel cuprins de ură, ucise cu viclenie pe acest deştept copil, aruncându-l de pe zidurile Atenei. Pe când îl îngropà, fu însă prins asupra faptului. Întrebat, ce face, răspunse că îngroapă un şarpe. Inaintea areopagului (judecătorii), fu învinovăţit de omor şi găsit vinovat. A scăpat însă cu fuga şi la început rătăceà încoace şi încolo prin Attica, fugì apoi în insula Creta. Aici găsì adăpost la regele *Minos*, devenì prietenul acestuia şi ca maiestru deveni şi aici foarte renumit. Regele îl însărcină să facă o clădire în care să ascundă dinaintea oamenilor o dihanie pocită numită Minotaur, care adică dela cap până la umeri aveà formă de taur, iar de aici încolo chip de om.

Cu mintea lui cea ageră, Dedal, construì astfel aşa numitul *Labirint*, adică «Cale încurcată»*, o clădire făcută din cotituri şi sucituri, care încurcau şi ochiul şi picioarele celui ce intrà întrânsa. Nenumăratele coridoare se îmbucau unul într'altul, întocmai ca albia încurcată a şerpuitorului râu Meandru, din Frigia, care în mersu-i îndoielnic, acuş curge înainte, acuş îndărăt şi adesea merge în contra valurilor sale proprii. După ce clădirea fu gata şi Dedal o mai

*) *Labirint*, — lucru încurcat, — la noi Românii: «*Cale încurcată*», pe care o avem desemnată de măiestrele ţărance încondeietoare pe ouăle de paşti. Intr'un astfel de «drum încurcat», ca în toate lucrurile şi împrejurările grele din viaţa noastră, mai cuminte este a ţinea mijlocul, nici prea-prea, nici foarte-foarte, sau după cum cu înţelepciune spuneau strămoşii noştrii, Romanii: «Medio tutissimus ibis», adică «Calea de mijloc este cea mai sigură, cea mai bună».

examină odată, chiar şi el putù numai cu mare greutate să iasă dintr'însa. Aşa minunăţie înşelătoare a clădit! Minotaurul a fost apoi aşezat în mijlocul labirintului, unde i se dedeà de mâncare câte şapte tineri şi şapte fecioare, pe cari oraşul Athena era datoare să le plătească regelui din Creta, ca tribut, tot la nouă ani.

Cu timpul însă, i se urâse lui Dedal aici. Cuprins de dorul ţării sale iubite, gândurile îl chinuiau, că trebue să-şi petreacă întreaga viaţă pe un ostrov închis de toate părţile cu apă, la un rege tiran, care nu se încredeà nici prietenului său. Mereu se gândeà, cum să scape de aici? După ce se gândi şi răzgândi mai multă vreme, in sfârşit strigă vesel: «Am găsit scăparea; poate să mă ţină Minos cât o vreà departe de uscat şi de apă, aerul tot imi rămâne liber; oricâtă putere are Minos, asupra văzduhului nu poate porunci. Prin aer voi eşi eu de aici!».

Aşa a zis, aşa a şi făcut. Cu spiritul lui inventiv a biruit natura. A inceput a aşezà unele lângă altele, pene de paseri, una mai scurtă lângă alta mai lungă, in aşa chip, incât credeai că au crescut ele singure astfel. Penele le legă pe la mijloc cu fire de in, iar din jos le lipi cu ceară. Penele aşezate astfel le incovoie niţel, incât aveau infăţişarea unor aripi.

Dedal aveà cu dânsul pe un băiat al său cu numele *Icar*. Acesta stà lângă dânsul şi cu mâna-i copilărească se amestecà şi el curios, in lucrarea măiastră a tatălui său; acuş prindeà o pană a cărei puf îl mişcà aerul, acuş lipeà cu degetul cel mare şi cu arătătorul ceara galbină cu care lucrà şi maiestrul. Tatăl său îi ingăduià să facă ce vreà şi zâmbeà la munca neindemânatică a copilului. Când a isprăvit totul, Dedal işi potrivi insuşi aripele pe corp, se avântă şi se ridică in aer, ca o pasere. După ce se coborâ iară la pământ, invăţă şi pe băiat să zboare. Pregăti adică şi pentru dânsul o pereche mai mică de aripi.

«Dragul meu fiu,—îi zise,—aţine-te totdeauna pe calea

mijlocie, ca nu cumva coborându-te in zbor, aripele să atingă marea şi udându-se să te tragă in fundul valurilor, sau, ridicându-te prea sus in inălţimea văzduhului, penele să-ţi ajungă prea aproape de razele soarelui şi să iee deodată foc. Zboară intre apă şi soare, urmând in aer tot numai după mine».

Cu astfel de poveţe Dedal prinse şi fiului său aripele de umăr, dar mâna bătrânului incepù a tremurà, când i le legă.... O lacrimă ii picură pe mână. După aceea imbrăţişă băiatul, ii dete o sărutare, care erà să fie cea din urmă.

(Va urma).

ADUNAREA, USCAREA PLANTELOR ŞI AŞEZAREA LOR ÎN HERBARIU.

Indată ce pământul îşi lapădă haina cea albă şi soarele trimite razele cele calde, după cari am aşteptat cu dor în timpul iernei, muscele, ţânţarii, fluturii şi alte vietăţi, umplu aerul cu zbârnâitul şi zborul lor; furnicele harnice es din muşuroaie şi-şi caută nutreţul; albinele folositoare se desamorţesc şi sug sucul cel dulce, nectarul, din florile înflorite; rândunelele încep a sosì şi cu ele berzele, cocorii şi privighetorile cu cântecul lor frumos şi măestrit. Toate câmpiile şi pădurile înverzesc, mii de floricele se trezesc din somnul lor de iarnă, primăvara cea mult dorită a sosit!

Tinerii şi batrânii es la câmpie şi la pădure, admiră minunile naturei şi mulţi caută a-şi explica tainele firei; toţi se bucură şi pare că o nouă viaţă, mai veselă, însufleţeşte pe fiecare.

Agricultorul pleacă la ogor încă înainte de răsăritul soarelui, vierii îşi curăţesc viile; grădinarii cu minte îşi altoiesc, răsădesc sau seamănă pomii, pentruca ei şi copii lor să să se bucure de fructele, ce le vor produce peste câţiva ani.

Câte lucruri minunate, însă ascunse pentru cei nepricepuţi, nu se pot găsì şi învăţa în natura cea frumoasă a lui Dumnezeu!

Copii şi tinerii, ca şi cei bătrâni, se bucură de fluturii măestrit coloraţi de natură, de cărăbuşii îndărătnici, şi-i prind. La mulţi însă nu le va fi venit vreodată în minte să adune astfel de fiinţe ce trăesc pe pământul românesc, şi să le aşeze în cutii frumoase cu capac de sticlă,

să-ţ rânduiască după colorile sau asemănările lor, şi să-şi înfrumuseţeze odăiţa lor de lucru, să-și desfăteze privirea în timpul iernei și să admire regularitatea cea fără seamăn ce domneşte în toate lucrurile din lume.

Tuturor le plac florile, formele şi mirosul lor: prea puţini însă se obicinuesc a le aduna, usca şi aşeza pe foi de hârtie; a le învăţà şi studià foloasele lor şi a admirà în ele pe sublimul creator, care le-a lăsat spre a ne bucura şi a ne folosi de ele.

Noi trecem zilnic pe lângă lucruri, cari ni se par prea comune şi nevrednice de atenţiunea noastră, şi chiar în nemijlocita noastră apropiere se află comori nepreţuite de gândire, de admiraţiune şi de folos.

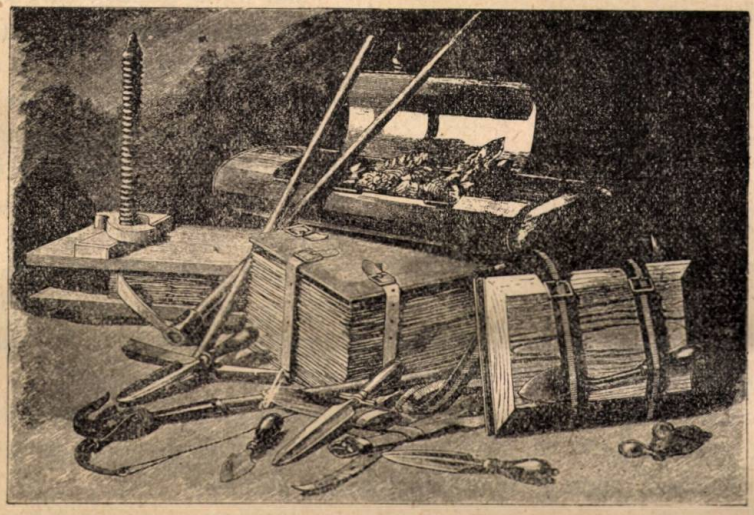

Lucrurile de lipsă la botanisat.

Fiecare din voi, tineri cititori, cunoaşteţi încă din copilărie câteva plante. Trecând prin deosebitele şcoale, profesorii v'au arătat felurite alte plante. Multe din aceste plante s'ar uità însă în curând, dacă nu le-am observa în fiecare an pe câmpiele, prin pădurile sau pe lângă râurile noastre, sau dacă nu le-am adunà cu mâna noastră. Şi câte amintiri plăcute nu sunt legate de florile ce am cules și le-am aşezat în vr'un buchet, în vr'o carte sau le-am purtat pe hainele noastre.

Dacă voim să avem o colecţiune de plante rânduită în mod ştiinţific trebue să aşezăm plantele, într'o anumită ordine, după asemănările ce au între ele. Astfel, s'a obicinuit a se rânduì plantele după numărul firelor galbine (al staminelor) ce se află în florile plantei, sau după asemănările frunzelor, etc. şi aşa s'au format deosebite grupe numite ordine, familii, subclase sau clase de plante.

Fiecare plantă de sine se numeşte *individ*. Toţi indivizii aceleaşi

plante, care se aseamănă aşa de mult între dânşii, ca şi când ar fi următorii imediaţi al aceluiaşi individ, formează o *specie*,

Dacă se obsearvă la o speciă mici deosebiri, cari rămân statornice şi la urmaşii lor, atunci avem de a face cu *varietăţi*. Garoafa, de exemplu, este un individ; toate felurile de garoafe formează o specie; garoafele însă, unele au floarea albă, altele roşă, altele pestriţă: acestea sunt varietăţi.

Mai multe specii cari, deşi se deosebesc, au multe asemănări bătătoare la ochi, astfel că înfăţişarea lor totală ne face să le recunoaştem ca înrudite, formează la olaltă un *gen*; aşa mărul şi părul se ţin de acelaşi gen numit *Pirus*.

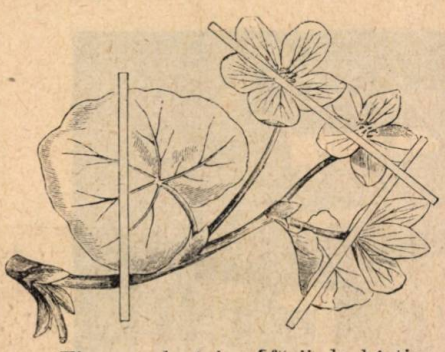

Fixarea plantei cu fâşii de hârtie.

Mai multe genuri, cari se aseamănă prin anumite semne (caractere), formează o *familie;* astfel, mazărea şi fasolea, cari se aseamănă în caracterele lor principale, mai ales în fruct, sămânţă şi floare, formează o familie (papilionacee).

Dacă mai multe familii se aseamănă prin aceleaşi semne (caractere) formează un *ordin*. Ordinele se întrunesc în *clase* şi clasele în *tipuri*.

Aşezarea plantelor, după ce le-am determinat şi le-am aflat numele şi grupa de care se ţin, se numeşte *clasificare*. După o clasificare oarecare se aşează plantele în colecţiune sau herbar.

Sunt două clasificări mai însemnate: *clasificarea artificială* sau *sistemul lui C. Linné* şi *clasificarea naturală*, sau *metodul lui Jussieu*. La cea d'intâi să iea în considerare numărul staminelor din floare; la cea din urmă, asemănările generale a părţilor plantelor.

* * *

Nimica, nici chipurile, nici cea mai bună descriere nu poate înlesni cunoaşterea plantelor (studiul botanicei) aşa de mult ca o *colecţiune de plante* sau *herbariu*, făcut de însuşi şcolarul, de oarece prin adunarea de plante nu numai că ceeace s'a învăţat din carte se *întipăreşte* mai bine în mintea lui, ci totodată şcolarul capătă şi un *interes deosebit* spre studiul botanicei şi a ştiinţelor naturale în general.

Oricine 'şi poate face cu uşurinţă un herbariu din plantele locului unde trăeşte, adunându-le la *plimbările*, ce face în jurul oraşului sau a satului, sau făcând anume *escursiuni botanice*. Pentru ca planta să

se poată conservà timp îndelungat şi pe cât se poate mai aproape de formă, in care ea se află în natură, trebue să se urmeze anumite regule. Intâi de toate să se caute indivizii cei mai frumoşi şi mai sănătoşi, la care să se afle, pe cât este posibil, toate părţile unei plante, precum rădăcina, tulpina, frunzele, (cârcei, ghimpi, etc.), florile şi fructele. În caz când nu s'ar puteà conservà toate părţile, atunci să se adune cel puţin părţile principale şi caracteristice.

De oarece plantele se vestejesc, după câteva ore, şi atunci frunzele se sbârcesc şi florile se închid, şi nu le putem întinde cu uşurinţă pe hârtie, ca să nu-şi peardă forma, este bine, ca cel puţin la escursiunile mai îndelungate, să avem o cutie de tinichea (cositor) — «cutiă de botanisat», de formă cilindrică, ceva turtită, lungă cam de 40 centimetri, lată de vreo 10 cm. în diametru, prevăzută cu o uşiţă şi o curea pentru a o atârna de corp. In o astfel de cutie închisă, plantele aşezate îndată după scoaterea din pământ, se conservă mai mult timp proaspete, din cauza vaporilor de apă, ce se formează şi se depun asupra plantelor ca rouă.

O metodă foarte bună este a aşeza plantele chiar la locul adunărei, în hârtie, lucru însă care cere mai mult timp la escursiune.

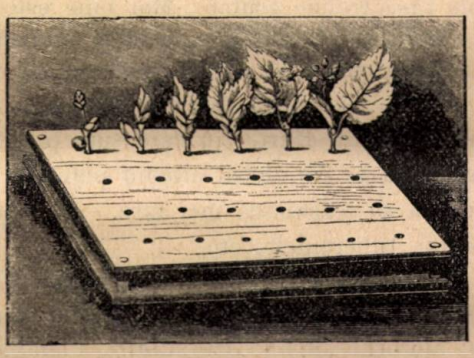

Colecţie de ramuri.

Sosind acasă fiecare plantă să se întindă cu băgare de seamă pe hârtie sugativă de o calitate ordinară sau şi între hârtie de ziare, astfel că fiecare frunză să-şi păstreze forma ei firească.

Florile să se aşeze unele cu corola deschisă, ca să se poată deosebì scpalele, petalele, staminele, şi pistilul, altele să se poată deosebi din partea dindărăpt. Aşezăm apoi deasupra ei o altă coală, iar ca să nu se umezească prea tare, să mai pun câte 3—4 coale de hârtie goale şi uscate între fiecare plantă. In acest chip putem pune mai multe plante în coale deosebite, unele peste altele. Toate coalele se aşează apoi între două scândurele, pe care le apăsăm cu petrii sau mai bine într'un teasc; apăsarea însă să nu fie tare, ci astfel ca aerul să poată intrà cu uşurinţă printre ele, ca să se usuce repede şi totuşi să-şi păstreze forma. Plantele apăsate dau sucul din ele hârtiei, care îl suge. Pentru ca sucul să dispară mai curând şi planta să se usuce mai repede, trebue să schimbăm hârtia în care s'au pus, dimineaţa şi seara în zilele dintâi;

după câteva zile să se schimbe odată pe zi, mai târziu tot la a treia zi. După 2 sau 3 săptămâni planta este uscată şi bună de aşezat în herbariu. Trebue observat însă că plantele să nu fie umede când le aşezăm în hârtia sugativă, căci atunci se înegresc; trebue deci lăsate mai întâi să se usuce. Dacă le-am adus seara este mai bine să le punem în apă până dimineaţa, ca să rămână proaspete. Spre acest scop, ca umezeala să intre în ele şi astfel planta să-şi ţină poziţia ei firească, tăiem planta la un capăt.

Hârtia umedă întrebuinţată se usucă bine la soare sau pe un cuptor şi o folosim şi la uscarea altor plante.

Plante mici, părţi de plante, cum sunt frunze şi flori, se usucă uşor şi dasă le punem în cărţi. Plantele *cărnoase* şi sucoase trebue să le cufundăm mai întâi până la floare în apă ferbinte şi numai după acea le tescuim.

Cele mai multe din ele cresc şi trăesc chiar sub teasc mult timp, de acea le nimicim viaţa cufundându-le câteva minute în apă ferbinte. Florile însă trebue cruţate. Mai bine este a le ţineà cu o pincetă (cleşte) de desubtul floarei şi apoi a le afundà, apoi să se lase câteva ore pe hârtie sugativă să se usuce şi numai după acea să se tescuiască. Florile însă nu trebue tescuite, ci lăsate afară, căci tescuirea ca şi opărirea le strică. Hârtia în care s'au pus trebue schimbată foarte des, şi tescuirea să fie slabă, altcum plantele mucezesc. Numai după 14—18 zile să se tescuiască mai tare. — Tot asemenea trebue să se facă şi cu bulbii, tuberculele, etc.

Ciupercile şi bureţii se pot conserva bine numai în spirt de vin. Colecţiunile de muguri se fac ficsând ramurele cu muguri pe un carton, cu ajutorul unei sfoare subţiri. Plantelor, când le punem în hârtie, spre a le tescui, trebue să le dăm figura ce o au în natură, dacă ea este curbată sau dreaptă, dacă frunzele sunt plecate, etc,, trebue lăsate astfel.

Plantele mari nu se vor usca întregi ci se vor tăia în bucăţi mai mici. Tulpinele lungi se pot îndoi de multe ori (s. ex. la graminee), Fructele şi sămânţa trebue conservate, de oarece ele sunt la cele mai multe plante de mare insemnătate la cunoaşterea genului unei plante. Trebue observat ca frunzele să nu se pună niciodată una peste alta sau pe tulpină, nici florile pe frunze, sau pe alte flori, decât numai dacă se va fi pus între ele o altă hârtiuţă, altcum se descolorează, florile sau frunzele devin negre.

Plantele *lemnoase* şi tari trebue puse în hârtii deosebite şi să se tescuiască tare la început (floarea soarelui, scăetii). Punându-le împreună cu plantele moi, le-ar strica figura.

Plantele *de apă*, fiindcă se sbârcesc curând după ruperea lor, este bine a se pune în hârtie chiar la faţa locului. Hârtia trebue schimbată des.

Plantele uscate pe deplin se aşează apoi în herbariu. Spre acest scop se lipesc adică câte una sau mai multe pe foi de hârtie cu ajutorul unor fâşii de hârtie, (vezi fig. pag. 300), unse cu gumă arabică. În nici un cas să nu se lipească planta însăşi cu gumă, de oarece când am voi să o schimbăm sau să o înlocuim cu alta s'ar strica. Fâşiile să aibă lăţimea de 4—5 milimetrii, şi se lipesc la deosebite părţi a plantei ca să o fixeze bine pe hârtie.

Lângă fiecare plantă, la partea de jos a foaiei de hârtie, spre dreapta, se lipeşte o etichetă, pe care stă scris numele plantei, în limba latină şi română. Pe etichetă se scrie locul unde s'a găsit planta (oraşul, satul, pădure, câmp, munte, apă, etc)., ziua când a găsit'o, iar la dreapta numele celui ce a adunat'o.

Este bine ca fiecare adunător să aibă două sau mai multe exemplare din aceiaşi specie.

Pentru ca să se poată afla cu usurinţă o plantă în colecţiune, trebue aşezate dela început toate plantele, după un sistem, cum se află în cărţile de botanică.

Pentru ca şcolarul să poată afla cu înlesnire în orice moment planta de care are lipsă, îşi poate face o listă, un registru, de toate plantele ce le posedă, aşezate după familii.

Flora ţărilor româneşti fiind foarte avută, şcolarul începând a aduna plante din clasele inferioare, îşi va putea complectà colecţiunea sa, din an în an, până la terminarea liceului sau a altor scoale secundare (medii) sau speciale.

Adunarea plantelor este folositoare nu numai pentru cunoştinţa lor, ci şi pentru petrecerea în aer curat, pentru mişcările ce corpul face la plimbările şi în escursiunile botanice. Mişcările, inspirarea aerului curat, petrecerea în natura cea frumoasă, întăreşte corpul şi spiritul şi ajută sănătăţii. La plimbările şi escursiunele în natura liberă este bine ca privirea şcolarului să fie îndreptată nu numai asupra plantelor, ci şi a altor fiinţe şi lucruri ce întâlneşte, precum felurite animale, pasări, şerpi, fluturi, insecte, petre, minerale ect. A face colecţiuni de astfel de lucruri este nu numai frumos ci şi folositor. Marele botanic Linné a zis foarte bine: «Admiră totul până şi lucrurile cele mai obicinuite din productele naturei şi vei afla fenomene şi însuşiri la plante, animale, etc., care le-ai fi trecut cu vederea şi cari nu numai că îţi fac foarte adesea-ori cea mai mare plăcere şi bucurie, ci te pot duce cu timpul la descoperiri însemnate pentru ştiinţă şi viaţă».

Plantele din grădinile noastre ne dau la început destul de admirat

şi de observat. Atât în grădină cât şi în câmpii, păduri, munţi etc., este folositor ca să privim bine fiecare plantă, pe loc, la toate părţile ei (tulpină, frunze, flori etc.) şi numai după ce ne-am câştigat o cunoştinţă lămurită despre toate aceste să o scoatem. Dacă vom cunoaşte astfel lămurit în fiecare zi numai câte 2 specii, aşa că nici despre o parte a ei să nu mai avem vre-o îndoială, că este aceea pe care o învăţăm, atunci de bună seamă vom cunoaşte în o lună mai multe plante, decât dacă am aduna sute fără a ne da seama de ele.

Plantele se pot aduna îndată ce s'a topit zăpada primăvara, până toamna târziu.

Pentru orice herbariu sunt destule 2—3 exemplare de plante frumoase, de acelaş fel şi sănătoase ; la escursiuni să nu se rupă sau strice plantele degeaba, căci de multe ori fiind puţine de acelaşi fel într'un loc, s'ar împuţina sau chiar ar dispare.

Aparatele de care are lipsă cineva la botanizare sunt mai ales următoarele : un *cuţit mic şi ascuţit*, un *ac tare*, o *pincetă* (cleşte) pentru prinderea părţilor fine mai uşor decât cu degetele, cari, cel puţin la începători, n'au încă o mare dibăcie ; apoi un *cuţit mare* sau o *lopată de fier* pentru scoaterea rădăcinelor sau a rizomelor, a bulbilor adânci ; un *baston tare*, prevăzut cu un cârlig, pentru a trage plantele din apă, de pe arbori sau stânci ; o *lupă* sau o sticlă îmăritoare, pentru observarea bine a staminelor sau a altor părţi mici.

Este foarte folositor pentru tineri ca să botanizeze cu oameni experţi in adunarea de plante. In fine pentru oricare tânăr se mai cere să aibă *răbdare şi statornicie* în colecţionare, căci numai astfel vor puteà înaintà în această frumoasă ştiinţă.

Un astfel de herbariu este şi un album de plăcută aducere aminte de timpul cel frumos al tinereţei.

Toate vieţuitoarele doresc fericire, de aceea fii binevoitor cu toate fiinţele.

Dacă vrei să-mi faci o plăcere te rog să nu faci nici odată vânătoare ! Bietele animale ale pădurei sunt vrednice de cea mai mare milă din pricina vieţei lor sufleteşti mereu tulburată.

BUDDHA

Dragostea limbei materne nu este mai departe de dragostea către patrie, ca limba de inimă.

MANTAUA CEA VECHE.

Mai mulţi soldaţi se duseră în timpul unui răsboiu într'un sat şi cerură o călăuză. Un muncitor sărac trebuì să-i conducă. Erà frig, ningeà şi vântul băteà cu putere. Muncitorul, neavând cojoc, se rugă foarte mult de vecinii săi, să-i împrumute unul, căci altfel îngheaţă pe drum. Dar ei nu-i dădură nici o atenţie. Un bătrân şi străin, care se statornicise de vre-o câţiva ani în acel sat şi care erà slugă la fierarul satului, avù milă de bietul muncitor şi-i împrumută mantaua sa cea veche. Soldaţii plecară. Către seară, târziu de tot, se văzù un tânăr ofiţer, într'o uniformă frumoasă şi cu o decoraţie pe piept mergând călare spre sat. El se oprì drept la uşa fierăriei şi cerù să vină omul cel bătrân, care a împrumutat mantaua călăuzei. Moşneagul, când văzù pe ofiţer, exclamă: «O Doamne, acesta e fiul meu Radu!» şi-l îmbrăţişă cu căldură şi mirare, căci el ştià pe fiul său simplu soldat. Iată însă cum ajunse el la acel grad. In ultima luptă, el scăpă steagul din mâna inamicului şi pentru curagiul şi vitejia lui ajunse până la rangul de ofiţer. El nu mai auzise nimic despre tatăl său pe care îl ştià un bun fierar, în satul naşterii sale. Dar cunoscând mantaua cea veche şi luminat de vorbele călăuzei, se încredinţă că bătrânul acela trebue să fie tatăl său. Tatăl şi fiul se îmbrăţişară şi plânseră de bucurie. Revederea cea neaşteptată smulse lacrămi din ochii celor ce erau de faţă. Radu stătù toată noaptea cu dânsul şi povestiră până la revărsatul zorilor. Inainte de a pleca îi dădù mulţi bani, şi-i promise că în totdeauna va îngriji de el.

Această întâmplare, atât de fericită pentru sărmanul bătrân, făcù pe oameni să zică, că Dumnezeu avù milă de el voind astfel să-i răsplătească bunătatea inimei lui.

Cine pe săraci ajută,
Pe Dumnezeu împrumută.

(Din l. germană) VERONICA GRIGORIU

Vestitorii Morţii.

E mult de atunci. Un uriaş pribegià pe un drum. Cum mergeà el aşa ca orice călător, se pomenì de odată că-i sare înainte un necunoscut şi 'i strigă:

— «Stai, un pas să nu mai faci!»

Uriaşul, mirat de îndrăzneala străinului îi zice: «Cum, tu un amărât, pe care te-aşi puteà strivi între degete, îndrăzneşti să mă opreşti din drum? Cine eşti tu, ca să-mi vorbeşti cu atâta obrăznicie?»

— «Eu sunt Moartea», răspunse atunci necunoscutul, «mie nu 'mi stă nimeni împotrivă şi tu trebue să-mi asculţi porunca».

Uriaşul însă, nu voi să mai steà de vorbă cu ea.

O apucă frumos de ceafă, îi dete câteva lovituri cu pumnul şi o aruncă grămadă în şanţul drumului lângă o piatră, apoi îşi văzù de cale! Moartea, istovită de puteri începù să se vaete, zicându-şi:

«Ce-o să fie de lumea asta, dacă nu mă voiu mai puteà ridicà de aici? N'o să mai moară nimeni şi oameni se vor înmulţi aşa, că n'o să mai aibă loc pe pământ».

Tocmai atunci trecù pe acolo un flăcău voinic. El veneà agale pe drum şi cântà un cântec vesel. Când s'apropie şi zări în şanţ acea fiinţă străină trăgând de moarte, 'i se făcù milă, o ridică, îi dete să beà o băutură întăritoare din sticla ce aveà la el şi nu plecă până ce leşinata nu 'şi veni în fire.

Când să simţi în puteri, Moartea îi zise: «ştii tu voinicule cui ai dat mână de ajutor? Ştii tu cine sunt eu?»

— «Nu», răspunse flăcăul, «eu nu te cunosc». Atunci ea îi zise: «Eu sunt Moartea, eu nu cruţ pe nimeni şi află că nici dela tine nu pot face abatere. Dar fiindcă mi-ai făcut un bine, ca recunoştinţă şi eu îţi făgăduiesc că nu 'ţi voi luà sufletul înainte de a-ţi trimite vestitorii mei ca să-ţi deà de ştire».

Tânărul, speriat de moarte dar şi mulţumit de făgăduiala ei, se despărţi şi-şi urmă drumul mai departe.

In calea vieţii, flăcăul nostru a trăit zile fericite şi pline de veselie şi sburdălnicie. Insă tinereţea şi sănătataa n'au ţinut mult, în curând au venit boale şi suferinţe, care au început să 'i chinuiască zilele şi să 'i răpească liniştea.

— «De murit n'am să mor», îşi ziceà flăcăul de odinioară, «căci Moartea îmi va trimete mai întâi vestitorii ei. Aşi dori numai, să mai scap odată de boala aceasta, care îmi amărăşte zilele, — aşi dori să mă mai fac odată sănătos.»

Dorinţa i s'a îndeplinit. In curând, el s'a însănătoşat şi a început să trăiască iarăşi zilele fericite de mai înainte.

Intr'o zi însă se pomeni cu Moartea că 'l bate pe umăr şi 'i zice:

«Urmează-mă, a sosit ora ca să-ţi iei rămas bun dela lumea în care ai trăit».

— «Ce», răspunse mirat flăcăul de odinioară, acum însă bătrân, «ai uitat făgăduinţa? Nu mi-ai făgăduit tu, că înainte de a veni să mă iei, îmi vei trimite vestitorii tăi ca să-mi dee de cu vreme de ştire? Eu nu am văzut nici unul dintre ei!»

— «Taci!» îi strigă Moartea atunci; «nu ţi-am trimis eu vestitorii pe rând? Frigurile nu ţi-au zguduit trupul şi nu te-au doborât la pat? Reumatismul nu te-a săgetat în toate membrele tale? Urechile n'au început să-ţi vâjie? Ochilor tăi nu a început să le slăbească vederea? Afară de acestea, fratele meu, Somnul, nu ţi-a adus aminte de mine în fiecare seară? Nu zăceai tu noaptea, ca şi când ai fi murit de mult?»

— La toate acestea bătrânnl nu ştiu ce să mai răspundă, să lăsă în voia soartei; şi Moartea îşi făcù şi cu el datoria pe care şi-o va face cu fiecare dintre noi!..

Al. C. Calotescu.

UN PROCES PENTRU UMBRA UNUI MAGAR.

In vechime, cetatea Abdera din Tracia, era vestită pentru posnele neghioabe şi vesele. Un felcer, ce umbla prin toate târgurile, închiriase, pentru o anumită sumă, un măgar de călărit. In drumul său ajunse, pe arşiţă la o luncă pustie. Călăreţul vrea cu orice preţ să se răcorească, dar nici ţipenie de copac sau tufiş. Atunci oprì măgarul, se dete jos şi se aşează în umbra măgarului. «Dar ce-mi faci aci?» îl întrebă gonitorul măgarului. «Ia, mă odihnesc puţin în

umbra măgarului, căci îmi crapă capul de năduf», — îi răspunse felcerul. «Prea bine, dar pentru asta îmi vei plăti deosebit, căci eu îţi închiriai măgarul, iar nici de cum şi umbra lui»? «Ce spui?» strigă felcerul «nu ţi-am plătit eu oare pentru măgar şi prin urmare şi pentru umbra lui? Umbra ţine de măgar şi am să mă folosesc de ea, cât îmi va plăcea!» — «Cum nu?», strigă proprietarul măgarului, «ia să vedem, poate crezi că nu e nici o dreptate în lume! Să mergem la judecată, în Abdera, şi o să vedem, cu cine e dreptatea».

Zicând acestea, vânjosul om îi smulse măgarul, făcù ocolirea şi de bine, de rău, trebui să-i urmeze înnaintea judecătorului din Abdera şi felcerul care era mai slab. Acum începù un proces de celea lungi şi îndrăcite, căci judecătorii şi advocaţii trebuiră să se folosească de tot meşteşugul şi de toată învăţătura lor pentru a-l descurcà; ba ce e mai mult, întreg oraşul se împărţi în două partide: în «a măgarului» şi în «a umbrei măgarului». Cu aceasta s'a stricat pacea dintre orăşeni, şi orice relaţie se stânjâni. In fine se apropia şi ziua procesului. Toţi fiind coprinşi de o mare agitare se adunară în sala de judecată, unde fu introdus şi nenorocitul de măgar. Un cârpaciu de cazane începù să strige cât îl ţinea gura: «Iată nenorocitul de măgar, care ne-a adus pe toţi la sapă de lemn! Pe el, oameni buni! El să plătească cinstea!». Toţi se aruncară asupra măgarului şi-l sfâşiară în mii de bucăţi. Pagubele şi cheltuelile fură plătite din lada statului, şi astfel luă sfârşit acest îndelungat proces.

(După Wieland). P. Svinţiu.

Săgeata calomniei se întoarce în totdeauna asupra aceluia, care crede că cu dânsa poate să rănească

GOETHE.

* * *

Sufletele mari nu urăsc, ele disprețuesc.

SCAMATORIE FISICALĂ

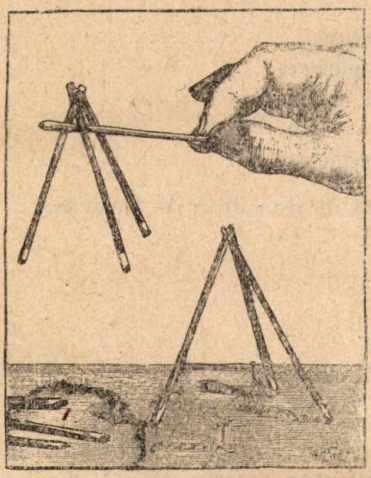

Piramida de chibrite.

Să ia un chibrit pe care 'l crepăm la un capăt cu un briceag, iar un altul îl tăiăm în formă de pană (ic) şi 'l vârâm în crepătura celui d'întâi astfel, ca să formeze amândouă un unghiu ascuţit. După acea le punem pe o masă şi le răzimăm de un al treilea chibrit aşa, că toate trele formează o piramidă (după cum se vede în figură, jos la dreapta). Această operaţie pregătitoare o facem înaintea prietenilor noştri, — pe cari voim să-i punem în uimire, — aşa cam în glumă. Acuma luând un al patrulea chibrit îi zicem unuia din prieteni să ridice piramida. De bună seamă că-i va da niţel de gândit iubitului nostru prieten cum se rezolve minunea aceasta. Noi însă, mai deştepţi, vom rezolva-o cum se vede în figura de sus (la stânga).

Infrânarea *calea vieţei strălucit împodobeşte.*

Pe credinţă **înţelepciunea**, *ca o pavăză păzeşte.*

Singură **dreptatea** *ţese adevărul fericirii.*

Vitejia *'n grab produce dulce rodul izbândirii.*

Omul creşte virtuţi harnici cultivându-le în sine,

Lui şi patriei şi lumii scump e făcător de bine.

VORNICUL IOAN VĂCĂRESCU.

GHICITOARE

Şade un picior pe două picioare.
Două picioare şade pe trei picioare.
Vine patru picioare şi ia pe un picior.
Se scoală două picioare şi asvârle
Cu trei picioare după patru picioare.

Deslegarea în No. 15. Propusă de d-ra JENY V. URZICEANU.

PROBLEMA

Intr'o şcoală sunt mulţi şcolari. Venind la şcolă se aşează fiecare în bănci şi rămân 25 elevi fără bănci. După prânz profesorul aşează câte 2 elevi în bancă şi acum rămân 25 bănci goale.

Câţi şcolari şi câte bânci au fost?

Deslegarea în No. 15.

Propusă de AL. N. GHEOCALESCU *(Câmpulung)*.

Nu uitaţi proverbele!

	a	a		
	are	că	ce	
de	i	ia	ie	la
lă	le	ma	mă	mi
ni	ni	nu	nu	ru

Aşezaţi în aşa fel patrulaterele — ca silabele cuprinse in aceste patrulatere — să vă dea un proverb — publicat — nu de mult în «Amicul Tinerimei».

Deslegarea în No. 15. B. I. NEGRU *(Piatra-Neamţ.*